

„Ark Royal“ nuskandino vokiečių povandeniniai laivai

Visame Rytų fronte sovietams suduoti dideli smūgiai. Bolševikų aviacija nuo spalio iki lapkričio mėn. 8 d. neteko 2.174 lėktuvų

SPECIALUS PRANEŠIMAS. VYRIAUSIOJI FIURERIO BŪSTINĖ. XI. 15. Vyriausioji kariuomenės vadovybė praneša:

Vokietijos karo laivynas pasiekė naują didelį laimėjimą. Povandeniniai laivai vakarinėje Viduržemio jūros dalyje puolė vieną britų karo laivų junginį. Du povandeniniai laivai, vadovaujami kapitono leitenantų Reschkės ir Guggenbergerio, ten nuskandino lėktuvnešį „Ark Royal“ ir apgadino mūšio laivą „Malaya“ taip smarkiai, kad jis turėjo būti nuvilktas į Gibraltaro uostą.

Į kitus britų vienetus pataikytą torpedomis.

Puolant iš oro, jau 1939 metų rugsėjo 26 dieną buvo smarkiai apgadintas lėktuvnešis „Ark Royal“, kuris, tačiau, atremontuotas vėl buvo pradėtas naudoti. Britų admiralitetas apie šį savo nuostolį pranešė.

VYRIAUSIOJI FIURERIO BŪSTINĖ. XI. 15. Vyriausioji kariuomenės vadovybė praneša:

Krime vokiečių kariuomenė prie Sevastopolio ir Kerčės, nepaisydama atkaklaus prieš pasipriešinimo, per puolimus paėmė daugiau teritorijos.

Vidurinėje Rytų fronto dalyje buvo atmušti prieš pėstininkų ir šarvuotųjų priešpuoliai. Per tuos priešpuolius sovietai neteko 44 šarvuotųjų.

Kariuomenės sunkiosios baterijos sėkmingai naikino karinių pozicijų svarbius Leningrado įrengimus.

Stiprūs kovos ir smūgių kovos lėktuvų junginiai puolė sovietų lauko įtvirtinimus, kariuomenės telkinius, geležinkelius ir lėktuvų bazes ir pietus nuo Maskvos ir į rytus nuo Ladogos ežero. Priešas turėjo sunkių nuostolių žmonėmis, sunkiaisiais ginklais ir riedmenimis. Kiti sėkmingai oriniai puolimai buvo nukreipti į Murmanską geležinkelio įrengimus. Praėjusią naktį buvo bombarduota Maskva ir Leningradas.

Kaip jau nepamirštu pranešimu paskelbta, vokiečių karo laivynas turėjo naują didelį laimėjimą. Povandeniniai laivai Viduržemio jūros vakarinėje dalyje puolė britų karo laivų junginį. Per šį puolimą du povandeniniai laivai, vadovaujami kapitono leitenantų Reschkės ir Guggenbergerio, nuskandino lėktuvnešį „Ark-Royal“, o kovos laivą „Malaya“ taip sunkiai sužalojo, kad jis turėjo būti nuvilktas į Gibraltaro uostą. Į kitus britų vienetus pataikė torpedos. Lėktuvnešis „Ark-Royal“ jau 1939 m. rugsėjo 26 d. per oro puolimą buvo sunkiai sužalotas, tačiau atstadius buvo vėl paleistas plaukioj. Britų admiralitetas šį nuostolį pranešė.

Jūroje aplink Angliją kovos lėktuvai prie Skotijos rytinių pakraščiu nuskandino vieną 1.500 tonų talpos prekybinį laivą.

Šiaurinėje Afrikoje vokiečių naikintuvai numušė keturis prieš lėktuvus iš stipraus britų naikintuvo junginio.

Laikotarpyje nuo lapkričio 5 d. iki 11 d. britų oro pajėgos iš viso neteko 119 lėktuvų. Per tą patį laiką kovoje su Didžiąja Britanija žuvo 6 mūsų lėktuvai.

VYRIAUSIOJI FIURERIO BŪSTINĖ. XI. 16. Vokiečių karo pajėgų vyriausioji vadovybė praneša:

Puolant Sevastopolį, vokiečių kariuomenė paėmė smarkiai sustiprintą ir gintą tvirtovę.

Karo aviacija rėmė kovas dėl Sevastopolio ir Kerčės puldama sustiprinimus, laivus ir uostų įrengimus. Vienas sovietų kanonierinis laivas ir du kariuomenės transporto laivai buvo sužaloti į juos pataikiusių bombų.

Tichvino fronto ruože dvi pionierių kuopos paėmė 113 pozicijų. Jūros srityje prie Anglijos karo aviacija prie Faroerų ir į rytus nuo Peterheado nuskandino du prieš prekybos laivus bendros 7.000 tonų talpos. Pataikiusios bombos sužalojo dar du didelius laivus.

Karo lėktuvai dienos metu numetė sunkaus kalibro bombų į vieną lėjyklą prie Middlesborough. Be to, paskutinę naktį oro puolimai buvo nukreipti prieš uostų įrengimus salos rytų ir pietvakarių pakraščiuose.

Per nakties metu įvykusi susirėmimą tarp vokiečių sargybinių pajėgų ir britų greitųjų laivų Kanale buvo nuskandintas vienas prieš greitas laivas. Spėjama, kad buvo nuskandintas ir antras laivas. Mūsų karo pajėgos žokių nuostolių neturėjo.

Šiaurės Afrikoje vokiečių karo lėktuvai sėkmingai bombardavo sustiprinimus prie Tobruko ir britų oro bazę Giarabubo oazėje.

Prieš paskutinę naktį su silpnomis pajėgomis nesėkmingai puolė iš oro šiaurės vakarų Vokietijos pajūrio sritį. Vienas britų bombonešis buvo numuštas.

Paskutinėmis savaitėmis vokiečių karo aviacija per kovas su sovietų oro pajėgomis pasiekė tolesnių didelių laimėjimų.

Nuo spalio 1 iki lapkričio 8 d. sovietai iš viso neteko 2.174 lėktuvų.

Iš jų 1.293 buvo numušti per oro kovas, o 412 — zenitinių pabūklų. Kiti buvo sunaikinti žemėje.

Per tą patį laiką Rytų fronte žuvo 183 vokiečių lėktuvai.

BERLIN. XI. 16. DNB iš karinių sluoksnių patyrė: narsiais priešpuoliais vokiečių kariuomenės junginiai lapkričio 14 d. atrėmė visus bolševikų mėginimus su tankų pagalba įsiveržti į vieno vokiečių korpuso liniją.

Bolševikams buvo padaryta didelių nuostolių. Per naktį bolševikai viename mišku apaugusiame slėnyje sutelkė visus ginklus ir stiprias tankų pajėgas puolimui. Manymai, kad jų manevras pasiliko nepastebėtas, jie anksti rytą pradėjo puolimą šaudant.

Tuo pat momentu bolševikai buvo pasitikti granatomis ir pėstininkų kulkomis, kurios padarė didelių spragų puolančiųjų bangose.

Po to prieš tankų paremtas sovietų masės išžygiavo vokiečių šarvuotojo pulko šarvuotųjų daliniai. Per trumpą laiką iš vokiečių tankų iššautos sprogstamosios granatos padegė kelis sovietų tankus milžinus. Bolševikų eilėse kilo sąmyšis. Jis dar padidėjo, kaj vokiečių tankai ėmė greitai slinkti prie sovietų kariuomenės ir su ja susirėmė.

Sovietų tankai buvo susprogdinti ir suskaldyti. Kiti apvirto ir ėmė degti. Šitam vokiečių šarvuotajam pulkui teko 29 sovietų tankų grobis per vieną kovos valandą.

Visi kiti sovietų mėginimai kituose fronto ruožuose prasilausti buvo atremti, šaudant sunkiesiems pėstininkų pabūklams ir artilerijai. Tankų patrankos savo ugnimi varė besitraukiančius sovietų kariuomenės likučius netvarkingais būriais. Po trijų valandų smarkaus mūšio sovietų mėginimai puli virto smarkiu bolševikų pralaimėjimu. Be šimtų užmuštų ir sužeistų, mūšio lauke pasiliko daug patrankų ir rankinių ginklų, kuriuos numetė besitraukia bolševikai. Mūšio lauke pasiliko iš viso 44 išdegti sovietų tankai.

3.391.160 balsų už Antonescaus programą

BUKAREŠTAS. XI. 16. Tautos balsavimas dėl maršalo Antonescaus valstybės atstatymo programos po septynių dienų balsavimo davė tokius laikinus rezultatus: 3.391.160 balsuotojų pasisakė teigiamai ir tik 65 — neigiamai. Balsavime dalyvavo visį 3.391.225 turi teisę balsuoti.

Atidaryta Japonijos parlamento nepaprasta sesija

TOKIO. Parlamento nepaprasta sesija buvo atidaryta šeštadienį prieš piet trumpais žemųjų ir aukštųjų rūmų posėdžiais. Imperatorius ir imperatorienė šeštadienį sugrįžo į Tokiją, nes imperatorius dalyvaus sekmadienį oficialiame parlamento sesijos atidaryme.

Ambasadorius Kurusus atvyko į Vašingtoną

VASINGTONAS. XI. 16. Čia atvyko japonų ypatingasis ambasadorius Kurusus. Pasak Associated Press, jis per vieną pasikalbėjimą pareiškė, jog, jo nuomone, esama šansų, kad jam savo misiją atlikti pavyks.

TOKIO. Šeštadienį iš San Francisko į Jakohamą atplaukė laivas „Taouta Maru“ su 860 japonų repatriantų.

Kaip bus sprendžiama didžioji Rytų problema

Priešais Europą atsiveria didžiulės galimybės

BERLIN. Publicistas ūkio klausimais Josef Winschuh laikraštyje „Deutsche Allgemeine Zeitung“ rašo straipsnį antrašte „Rytų svarumo centras“, kuriame kalbama apie Rytų problemos išsprendimą ateičiai. Autorius savo išvedžiojimus daro iš to samprotavimo, kad, sumušus didžiąją bolševikų valstybę,

priešais Vokietijos ir Europos duris atsidaro didžiulė apgyvendinimo, kolonizacijos ir kapitalų idėjimo sritis žemyno ūkiškų jėgų, organizacinių jėgų ir gyventojų pertekliams išnaudoti.

Winschuh Europos svarumo centro perkėlimą į Rytus laiko Europos emancipacija nuo likusiojo pasaulio. Vokietija, rašo Win-

schuh, negali ir nenori Rytus tik viena aprūpinti visomis pajėgomis.

Į Rytus Europos jėgos ims veržtis panašiu būdu, kaip savo laiku ėmė veržtis į Naująjį pasaulį,

kai Šiaurės Amerika yra atradė ir užvaldė baltieji. Rytuose atsiras naujos Europos tirtyklos ir priaugs nauja kolonizacinė karta, kuri išvargusiems Vakarams suteiks naują vyriškų jėgų jaunystę. Priešingai tam, kaip buvo su Amerikos atradimu, šis veržimasis nebus vykdomas religinės misijos ir aukso bado vardu, o pagal

toli į ateitį numatanti tvarkingą planą. Pasak Winschuh, naująją Europą į tinkamą vietą pastatys trys dalykai, būtent: bendras karas prieš bolševizmą, britų blokada ir nedraugiškas Amerikos įtempinimas prieš Europą. Jei net du pirmieji „gimdymo padėjėjai“ neveiktų, tai vien Amerikos įtempinimas Europos atvilgiu veiks dar ilgesnį laiką. Ir Europai tas įtempinimas esąs net reikalingas, kad ji būtų ilgiems laikams vieninga ir sukurtų savo naują formą, nes, sako Winschuh, jei bus atsižvelgta į tai, kad karas greit pasibaigsias ir kad vėl prasidės prekyba ir lai-

vininkystė, tai tikrai daug Europos valstybių vėl mielai sugrįžtų į ekonominę priklausomybę nuo užjūrių.

Didžiuliai Rytų uždaviniai gali suteikti aktyviesiems ūkiniams Europos kraštams darbo dešimtmečiams.

Rytų erdvė ne tik bus šitų valstybių formuojama, bet ir ta pati erdvė formuos savo ruožtu žmones. Winschuh ta proga paneigia vieno Stockholmo tautos ūkio žinovo pareiktą baimę, kad aukštesnioji vokiečių klasė Rytų erdvėje galinti tik „surusėti“. Šią pavojų, pareiškia Winschuh, mes mokėsime pasitikti. Taip pat nebus galima, kad pasireiktų sovietinės valstybės formos atgarsiai. Savaiame suprantama, sako Winschuh, kad sovietų žmonės ir nuosavybės, kurios ten priklauso valstybei, ir užvaldžius Rytų erdvę pereis į valstybės rankas. Tačiau vėliau nuosavybės santykių pertvarkymas ir pramonės bei ūkio iniciatyva Rytuose turės suvaldinti svarbų vaidmenį. Winschuh primena ta proga valstybės turto suprivatinimo ir Reicho skolu nuvertinimo susikirtimą. Tuo būdu, pareiškia Winschuh, galima būtų sumobilizuoti milijardinių turto. Winschuh baigia pastaba, kad toks milžiniškas atstatymo ir organizacinis darbas ir po pergalės reikalauja panašaus į karą įsitempimo. „Nebėra kelio atgal prie prieškarinio viešpatavimo“. Didžiojo Rytų klausimo išsprendimas, visų pirma, priklauso nuo transporto klausimo. Nugalint didžiojo Rytų žemės milžino transporto sunkumus, Baltijos ir Juodoji jūros, o kartu ir Viduržemio jūra pergyvens didelį renesansą.

„Tai buvo liūdniausias vaizdas...“

Ką pasakoja „Ark Royal“ vadas apie paskutines laivo minutes

AMSTERDAMAS. Britų telegramų agentūros pranešime apie lėktuvnešį „Ark Royal“ nuskandinimą jį paleista torpeda, tarp kito sakoma, kad laivo kapitonas, aukštesnieji karininkai ir mašinų skyriaus tarnautojai pasiliko torpeduotame laive ir dar dvyliką valandų stengėsi nuplaukti su sužalotu laivu į Gibraltarą. Lapkričio 14 d. 4.30 val. kapitoniui buvo jau aišku, kad laivo išgelbėti negalima ir jis išakė apleistį laivą. Po dviejų valandų „Ark Royal“ nuskando. Vienas laivo naikintojo karininkas, kuris iki pat lėktuvnešio nuskandinimo buvo šalia jo, praneša, kad „Ark Royal“ prieš nuskęsdamas buvo pakrypęs 35 laipsnius ant šono.

Kai į lėktuvnešį pataikė torpeda, kalbama toliau pranešime, kelias minutes visas laivas drebo. Šone buvo pramušta baltai skylė ir jūros paviršius buvo padengtas žibalu.

Igulos nariai, kurių dalis buvo tik šiek tiek apsivilkusi ir pusiau pliką, laivų pakrypus ant šono, negalėjo pasinaudoti gelbėjimo valtimis. Jie nusileido su virvėmis nuo denio ir juos paėmė į nelaimės vietą atplaukęs naikinamasis laivas. Kai laivo nebegalima buvo išgelbėti, iš jo pasitraukė taip pat ka-

pitonas, paskutinieji karininkai ir mašinų skyriaus tarnautojai. Laivas vis labiau kryo ant šono. Iš jo švilpdami veržėsi garai. „Tai buvo liūdniausias vaizdas, kokį aš bet kada esu matęs“ — pareiškė laivo vadas.

„Ark Royal“ nuskandinimas Amerikoje padarė didžiausią įspūdį

VASINGTONAS. Lėktuvnešio „Ark Royal“ nuskandinimas padarė Vašingtone didžiausią įspūdį. Ilguose laikraščiu pranešimuose apie britų lėktuvnešio nuskandinimą pabrėžiama, kad „Ark Royal“ buvo nuskandintas jį paleista torpeda nežūrint jį, tai, kad laivą saugojo daug laivų naikintojų. Jį nuskandino vokiečių povandeninis laivas, paleisdamas jį torpedą. Laikraščiai toliau nurodo, kad taip pat smarkiai sužalotas anglų lėktuvnešis „Illustrious“ tebetaisomas Jungtinių Valstybių laivų dirbtuvėse Norfolk. Atrodo, kad yra sužalotas ir anglų lėktuvnešis „Formidable“, kuris esąs taisomas Jungtinių Valstybių laivų dirbtuvėse. Tokia išvada daroma iš to, kad lapkričio 12 d. tarp „Illustrious“ ir „Formidable“ igulų įvy-

ko futbolo rungtynės, kurių pelnas buvo paskirtas Jungtinių Valstybių labdaros organizacijoms.

ANKARA. Remiantis paskutinėmis žiniomis, per žemės drebėjimą Erzindšano srityje, įvykusį XI. 14., nukentėjusių kaimų skaičius pašoko iki 21. Iki šiolei turimomis žiniomis, 25 žmonės žuvo ir 90 buvo sužeista.

AMSTERDAMAS. Britų telegramų agentūros pranešimu, Kuibiševė (Samaroje) buvo pripažinta, kad vokiečiai „pralaužė svarbią Leningrado Vologdos geležinkelio liniją prie Tichvino“.

Didelis streikas Amerikoje

NEW YORKAS. Sekmadienio New Yorko spauda plačiai praneša, kad kaimų darbininkų profesinė sąjunga šeštadienį naktį paskelbė kasyklose, kurios priklauso plieno dirbtuvėms, streiką. Pažymima, jog gali pasirodyti reikalinga paskelbti streiką ir asfalto dirbtuvėse. Nežiūrint nutarimo paskelbti streiką, derybos tarp plieno pramonės ir profesinių sąjungų vadų šiandien buvo tęsia-

mos. Tuo tarpu Rooseveltas kalbėjosi su kariniais patarėjais, jų tarpe su karo ministru Knoxu ir armijos korpuso Birminghame vadu. Visuomenė iš tų pasikalbėjimų daro išvadą, jog esą galima laukti, kad bus panaudoti kariuomenė, jei Rooseveltas iki pirmadienio negaus patenkinamo atsakymo.

Diplomatai Samaroje

Apie senąją Samarą ir naujus jos gyventojus

Maskvai ginkluojantis ir iš paskutiniųjų besirengiantis gintis, dalis Sovietų vyriausybės jau persikraustė anapus Volgos, norėdami išgelbėti savo gyvybę ir slaptąsias bylas. Ir Komisarų Tarybos pirmininko pavaduotojas bei užsienio reikalų komisarų Molotovas pasiskubino savo rezidenciją iš Maskvos, kur jau darėsi karšta, perkelti 895 km toliau į pietryčius, į Kuibiševą, prieškarinę Samarą. Tiesiog Sovietų užsienio reikalų komisariatas labiau susispaudęs ir sumažintu mastu vėl pradėjo darbą. Jis išsikūrė vienos mokyklos patalpose.

Užsienio reikalų komisaro pavaduotojas ir sovietų informacijos viršininkas Lozovskis po to nerpingo bėgimo iš niūrių Maskvos užsienio reikalų komisariato rūmų, kurie stovi netoli išsirusio Lubianskos kalėjimo, vėl pradėjo priimti užsienio žurnalistus ir teikti jiems „informaciją“ apie karą eiga. Tačiau kai kuriems tų žurnalistų kyla abejonių dėl telefono ir telegrafo funkcionavimo, nes draugo komisaro informacijos net ir amerikoniškoms ausims atrodo truputį fantastiškos.

Višinskis, pirmasis užsienio reikalų komisaro pavaduotojas ir anksčiau buvęs balsusis prokuroras, neturintis su pavyzdžio cinizmu nesuskaitoma žmonių skaičių pasmerkes mirti, priminėja diplomatus mažesnis svarbos reikalais. Ir pats Molotovas, seniau užsienio atstovybių šefas buvęs beveik nepasiekiamas, jei reikals nebūdavo ypatingai svarbus, dabar pasidarė šnekėsnis. „Žmogiškasis ledo kalnas“, kaip vienas amerikietis Molotovą pavadino, nuo karštų bombų ugnies po truputį pradeda tirpti. Pirmasis oficialus jo žygis Samaroje buvo diplomatinio korpuso dekanas, Irano ambasadoriaus Mohammedo Saėdo, o taip pat Jungtinių Valstijų ir Anglijos ambasadorių priėmimas. Apie ką jie ten tarėsi, nežinoma. Gal būt, Molotovas norėjo nelaimingiems diplomatomis pareikšti savo užuojautą dėl tokių naujų apvertintų gyvenimo sąlygų Samaroje.

Užsienio žurnalistai, kaip ir anksčiau Maskvoje, turi su savo telegramomis bėgėti pas nedraugišką cenzorių, kuris iš jų išbraukia idomias vietas ir kasdien juos bando taip pavelkti, kad jie viešojo taisybės sąlygų mela. Jei jau anksčiau užsienio žurnalistai Maskvoje labai piktingos dėl nuolatinio blogo susisiekimo su užsieniu, dėl negalėjimo telefonuoti, tai, reikia manyti, Samaroje jų kantrybė šiuo atžvilgiu turės pergyventi dar didesnius bandymus. Tikrai vieną dalyką žinoma, jie pasiekė. Anksčiau kiekvienas aktyvus žurnalistas Maskvoje rūpinosi gauti iš GPU leidimą aplankyti kai kurias provincijos vietas. Dažnai buvo prašoma leidimų vykti ir į Samarą. Nė vienam jų per tuos ilgus talkos metus toks leidimas nebuvo duotas, o dabar štai jie galėjo vykti į Samarą, jie net priverstinai ten buvo iškraustyti. Tikrai vienas narsus japonų žurnalistas pasiryžo likti Maskvoje.

Kas gi yra toji Samara, kuria savo naująją rezidenciją pasirinko iš Maskvos vejami bolševikų vadai? Tai apleistas carinės Rusijos buvęs Gubernijos miestas. Jis stovi ant kalvos tarp Volgos ir jos intako Samarkos. Aukščiausias miesto vieta iškyla apie 40—50 m nuo Volgos vandens lygio. Samarkos

ir ypač Volgos krantai yra statūs, pilni gilii griovių. Volga prie Samarkos yra maždaug 2 km platumo. Ji užšąla paprastai gruodžio mėn., o ledus išneša apie balandžio vidurį.

Prieš aną Didįjį karą Samara buvo didžiausias Volgos srities prekybos centras. Ji yra įsteigta 1586 m ir netrukus ji pasidarė svarbus susisiekimo punktas tarp Kazanės ir Astrachanės. Garlaivių susisiekimo Volgos upe įvedimas, o taip pat geležinkelių pastatymas, ypač transsibirinio 1896 m. ir Taškento linijos 1906 m., kurie abu eina per Samarą, labai padėjo išaugti šiam miestui, kuris pasidarė Volgos prekybos centru.

XX amž. pradžioje Samaroje prasidėjo gyvenimo revoliucionių veikimas, iškūrė gana stiprią organizaciją, kuriai vadovavo Kuibiševas, kurio vardu 1935 m. ir pavadintas Samaros miestas. Kurį laiką Samaroje sukėsi ir Leninas dirbdamas savo griaujamąjį darbą. Per pietinį karą 1918 m. Samaros miestas kurį laiką buvo baltagvardiečių centru, o 1922—23 m. miestas ir jo apylinkės pergyveno baisų bado laikmetį, kuris siautėjo visame Pavolgyje.

Šiandien Samara, turėdama 390.000 gyventojų, po Gorko, Kazanės ir Stalingrado yra ketvirtasis savo dydžiu Pavolgio miestas. Tačiau miesto valdas nesikeitė proporcingai gyventojų augimui. Jis išlaikė mažą, grynai provincinio miesto išvaizdą. Dar ir šiandien ten vyrąja mediniai vieno ar dviejų aukštų namai. Tikrai pačiame centre bolševikinės biurokratijos patogumams ir karo įstaigoms buvo pastatyta modernių namų. Gyventojai diržuojasi, kad turi keletą išgrįstų gatvių. Daugumas gi gatvių, kurioms dabar važinėja elegantiški užsienio diplomatu automobiliai, yra smėlėtos, negrįstos. Viename Samaros šone už menkų vaisių sodų bolševikai įrengė pramonės rajoną.

Mieste yra ir kuklus elektrinis tramvajus. Toliau už miesto yra vasarvietės, kurios susideda tik iš mažų medinių namelių. Tarp jų ir miesto plaukioja garlaiviai. Žinoma, nė pusė miesto dar neturi kanalizacijos.

Vienan viešbutin, kuris turį išidų ir pretenzingą „Hotel Bristol“ vardą, dabar sutalpinti užsieniečiai diplomatai, su vyriausybe atvykę iš Maskvos. Tereikia tik pagalvoti, kaip tie išlept diplomatai jaučiasi tokiam ankštame, nemoderniame, apleistame viešbuty, kaip Samaros „Bristol“, Cocktailparties, pusrędžiai ir kiti panašūs malonūs diplomatiniai atributai dabar yra praėjusių dienų svajonės. Pūkūs pietūs pavirto menkais, kurių ir užjaučia Molotovo žodžiai nebeįjėgia pasaldinti. Nebeteka ten daugiau prancūziškas šampanas, nes jis pasilikio ambasadų rūsiuose Maskvoje. O kas gi jiems Samaroje išglaištys baltakrūtinis marskinis?

O miegamieji kambariai nepaprastai

liuksiniai! Geležinėse, girgždančiose lovoose tyso kieti matracai, apdengti dėmėtomis marškomis. Pakrypes stalėlis, viena kėdė, drabužiams kablys ir keistas frankis, naudojamas prausyklos vietoje, sudaro visą jų inventorių.

Diplomatai Samaroje! Nepaprastas GPU valdininkų štabas, aišku, atkeliovo kartu su jais į tą Volgos miestą. Taigi, tuo atžvilgiu diplomatai jaučiasi lygiai kaip Maskvoje, visur stebimi ir sargomi, kai paskui juos dabar kaip ir pirmiau, seka kokie trys keuri juodai apsirėngę civiliai GPU agentai. Su gyventojais, aišku, diplomatai lygiai, kaip ir Maskvoje, negali kalbėtis. Tačiau vienas dalykas jiems bus naudingas. Kas dar iš užsieniečių iki šol neturėjo progos susidurti su nuoga bolševistine tikrove, dabar Samaroje tikrai turės.

Žemės drebėjimas Los Angelese

LOS ANGELES. Associated Press žiniomis, Los Angeles ir jo priemėscius išliko žemės drebėjimas, kuris laikomas didžiausiu per paskutinius aštuonis metus. Buvo sugriauji netašytų akmenų prėstatai ir nutraukti elektros laidai. I orą buvo išmestas 55.000 galonų talpos naftos rezervuaras. Torrance priemiestyje vienas viešbutis buvo taip smarkiai sužalotas, kad tame apstatoje žmonės buvo priversti iš jo bėgti. Kel'os mažesnės dūbtuvės, priklausančios ginklų pramonei, turėjo būti kelioms dienoms uždarytos dėl to, kad buvo padaryta nuostolių tų dirbtuvių pastatams.

BERLYNAS. Lapkričio 15 d. anksti rytą dalis vienos vokiečių pėstininkų divizijos, slinkdama Rytų fronto šiauriniame ruože, kaip DNB pa yrė, susidūrė su sovietų šarvuotu traukiniu ir jį paėmė.

Š. m. lapkr. 16 d. rytą, sulaukusi 84 m. amžiaus, persikyrė su šiuo pasauliu

Petronėlė Binkienė,
gim. Butėnaitė

Kūno išlydėjimas iš buto, Vydušo al. 20, Kauno kat. kapinės įvyks š. m. 17 d. 17 val. Apie tai prašoma giminiams ir pažįstamiems nusišodę

sūnus, mirtį, anūkal

Lazdijų Apskritis Viršininkui

ponui **Antanui Ruginiui,**

jo motinai mirus, reikiška užuojautą

Apskritis Viršininko ir Apskritis Valdybos Įstai-gos tarnautojai, Policijos Vadas ir tarnautojai

KRONIKA

NAUJAS MENO TARYBOS PIRMININKAS

Juozui Keliuociui iš šių pareigų pasitraukus, Meno Tarybos pirmininku paskirtas Meno Reikalų Departamento direktorius Stp. Vykintas-Povila-vičius.

NAUJAS VILNIAUS SUAUGUSIŲ GIMNAZIJOS DIREKTORIUS

Vilniaus Suaugusių Gimnazijos direktoriumi nuo X. 16 paskirtas Viktoras Dasy, buvęs Vilniaus I-osios gimnazijos inspektoriumi, anksčiau keliolika metų dirbęs Vilniaus lietuvių gimnazijoje.

Šiuo metu gimnazijoje baigti įstojamieji egzaminai. Naujai stojančių yra daug į visas klases. Mokiniai dar priimami.

Gimnazijos patalpos yra Didžioji g. 53 (NL Nr. 120).

VILNIUJE PERTVARKYTA DARBO INSPEKCIJA

Darbo ir Socialinių Reikalų Generalinio Tarėjo įsakymu, iki šiolei veikusi Vilniaus miesto ir Srities Darbo Inspekcija pertvarkyta ir jos vietoje įsteigtos trys darbo inspekcijos. Pirmoji apima Vilniaus miesto vakarinę dalį, antroji — rytinę, trečioji — Vilniaus ir Švenčionių apskritis. (N. L., Nr. 119).

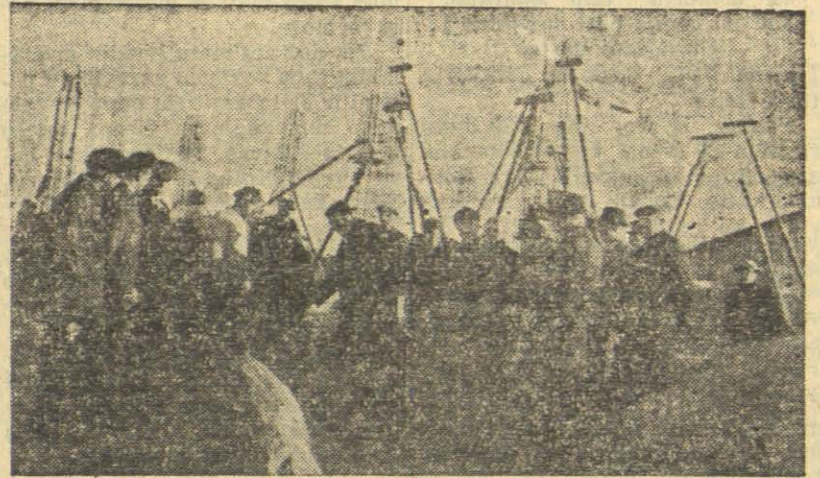
GRĮŽO 70 LIETUVIŲ KARIŲ

Iš Vokietijos belaisvių stovyklų paleista dar viena grupė lietuvių karių, paimtų į nelaisvę vokiečių bolševikų karo metu. Grįžusieji pasakoja, kad vokiečiai stovykloje lietuviams belaisviams buvę labai draugiški. (N. L., Nr. 120).

UŽTEMDYMAS

Šiandien nuo 16.36 lgti 7.43 val.

Naujas K. S. „Lino“ fabrikas Žemaičiuose

K. S. „Linas“ Kartenos fabriko kertinės plytos užmūrijimas.

Kooperatyvų Sąjunga „Linas“ dar iš seniau yra numačiusi pastatyti Lietuvoje visą eilę naujų, modernių belgino tipo linams apdirbti fabriku. Šiuos fabrikus K. S. „Linas“ sėkmingai pradėjo statyti 1940 metais pagal nustatytą planą. Pirmas to tipo fabrikas pradėtas statyti Panemunėlyje, Rokiškio aps. Tais pačiais metais buvo suprojektuotas antras, didesnis, fabrikas, kuris pradėtas statyti Pamušy, Šiaulių aps. Bolševikams užėjus, ne tik nebuvo kaip pradėti naujus fabrikus statyti, bet neįmanoma buvo net pradėtuosius baigti. Todėl K. S. „Lino“ darbas statybos srityje tą laikotarpį turėjo sustoti. Tik karui pražūsus, K. S. „Lino“ vėl pasidarė galima vykdyti užsibrėžtąjį planą.

Neseniai iškilmingai buvo įmūrytos kertinės plytos naujai statomam Kartenos linų apdirbimo fabriku. Tai yra pirmoji tos rūšies moderni įmonė Žemaičiuose. Kadangi Žemaičiai, ypačiai Kretingos apskritis, kur ir statomas naujasis fabrikas, yra liniausia

Lietuvos vietovė, tai aišku, kokį vaidmenį fabrikas suvaidins šiame krašte ūkiui, ekonominiui ir kultūrinui atžvilgiais. Fabrikas bus taip įrengtas, kad ūkininkai linus galės statyti tiesiog iš laukų, o fabrike jie bus moderniais įrengimais ir mašinomis iškulkiami, mirkomi, išspaudžiami, džiovinami ir iš jų bus pagaminamas linų pluoštas arba pakulos. Tuo būdu bus pakelta lino gaminių rūšis, o ūkininkams bus sutauptyta daug brangaus laiko, kurį sugaišdavo linus apdirbdami rankomis ir primityviais įrengimais.

Kartenos fabriko kertinių plytų įmūrijimo iškilnėse dalyvavo ir atitinkama aktą pasirašė visa eilė svečių iš administracinių įstaigų bei visuomenės. Fabriko kertines plytas padėjo Kretingos Wirtschaftskomandantas lt. Bineviss ir Kretingos Apskritis Viršininkas Žadvydas.

Fabrikas statomas ūkiniu būdu. Statybai vadovauja inžinierius Stepas Jotautas.

Pulkininkas J. Petruitis

Kaip jie mus sušaudė

67

Mums buvo dar ir tai patogu, kad dabar turėjome dvi saugias vietas — jei kas mus čia pastebėtų, mes grįztume į savo pirmąją vietą. Tą vietą pavadinau lakštingalynu, nes naktimis čia šimtai lakštingalų čiulbėjo. Ir čia trijų kilometrų atstume pro beržynus ir krūmus matėsi Bobruisko plentas, ir mes galėjom stebėti, kuria kryptimi bolševikai žygiuoja.

Atėję į naująją vietą, tuojau sugulėme, nes atžygiavę apie du kilometrus balomis ir pievomis, kurių didelė žolė trukdė mums eiti, labai pavargome. Dviejų kilometrų žygis alkaniems — labai sunki kelionė! Pulkininkas Juozas, berželių šakų prisilaužęs, pasiklojo sau labai gerą guolį prieš saulę. Aš atsiguliau ant drėgnos žemės paūksnyje, paliai griovį, nes jaučiau turįs karščio. Norėjosi vėsiau atsigulti. Mūsų gudas, ir čia atėjęs, tuojau iškasė šulinuką, kad turėtume tyro vandens atsigerti, nes dabar — tik vanduo buvo mūsų maistas.

Mūsų gudas budėjo ir meldėsi, o mudu su Juozu miegojome iki sutemų. Naktį miegoti nebegalėjome, nes ištiesos armijos uodų smarkiai pradėjo mus atakuoti. Ir drebulys labai krėtė.

Ypatingos čia vietos: dienos metu labai karšta, naktį — negalima kęsti šalčio.

Per visą naktį, uodus traiskydami, atidžiai klausėmės bombardavimo, kuris iš vakarų ir šiaurės pusės tai prisiartindavo arčiau prie Červėnės, tai vėl nutoldavo. Birželio 28 d., išausus, vėl pradėjo saulė kepinti. Juozas iš naujo labai susirūpino, kad mes, nesulaukdami vokiečių kariuomenės, badu pastipsime.

— Juk visos mūsų pastangos išsigelbėti nulis niekais — prikašioja man Juozas. — Jei enkavedistai nesusaudė, tai dabar bus dar blogiau: badu pastipsime ir supūsime tose balose. Mano manymu, apsimeskime pabėgėliais iš Minsko ir eikime į kolchozus maisto ieškoti.

— Ne, Juozeli, geriau aš badu mirsiu šiose balose, bet enkavedistą pamatyti nebenoriu. Aš nieko nebijau — nei mirties, nei paties pragaro. Tik vienas enkavedistas man bausis. Pamatęs enkavedistą, aš, tur būt, tuč tuojau nustočiau sąmonės. Valgyti aš visiškai nenoriu: man ir vandens užtenka. Man atrodo, kad aš — kokias dvi savaites galėčiau čia nevalgyti gyventi ir laukti, kol vokiečiai ateis į Červėnę. Tave, Juozeli, aš labai gerai suprantu, nes tu esi sveikas ir nori valgyti. Pakramtyk truputį kokios nors žolės, kuri saldesnė, dobolioškų žiedų, tik konvalijų nevalgyk, nes jos turi daug ciano vandenilio — gali nusiinuodyti. Pagaliau gali ir varlių prisigaudęs nusilupti ir pavalgyti.

Šiaip taip įtikinau Juozą, kad žmonėms rodytis negalime, nes jie gali mus išduoti — nežinia su kuo galime susitikti. Tarp nuolatinio artilerijos ir sprogstančių bombų dundėjimo vakaruose kiekvieną stambesnę trinktelėjimą iš-

girdus, mums atrodė, kad jau ir pačioje Červėnėje prasideda kautynės, kurių mes taip neapsakomai laukiame.

Vakarop nurimo šautuvų šūviai miške ir saulė nebe taip kepino. Nutarėme eiti pažvalgyti — gal pamiškėje, Červėnės pusėje, ir pirmuosius vokiečių dalinius pamatysime. Atklampoje į mišką, pasukome išilgai miško iškirsta, tik krūmais užžėlusia siaura linija į vakarus. Ejome gerokai atokiai vienas paskui kitą, kad visi iš karto neatsidurtume pavojuje. Ašėjau paskutinis, nes, turėdamas karščio, su pasiutusiai skaudančia ir svajstančia galva ir per kelius linkstančiomis kojomis nuolat turėjau ilsėtis, kad galėčiau toliau eiti. Apie trejetą kilometrų pražygiavę miško linija, rādome statmenai kertantį mūsų liniją kelią iš kolchozo Zapalčiki mišku į Červėnę. Tuo keliu ir pasukome Červėnės kryptimi. Gal po pusvalandžio pamatėme švintantį miško pakraštį. Mūsų senis gudas užsižiopsojė, gal tik per penkiasdešimt žingsnių prisiartinio prie pamiškėje pastatytų enkavedistų palapinių, kurių priešakyje stovėjo vienas sargybinis. Čia pat prie jo gulėjo keli šunės. Pamatę enkavedisto uniformą, tiesiog apmirėme vietoje. Nieko nelaukdami, slapstydami tarp medžių ir krūmų, kiek tik mūsų kvapas leidžia, bėgome gilyn į mišką. Enkavedistų šunės pajutė pradėjo loti. Mes dar labiau išsigandome. Pagaliau išbėgome į tą patį kelią, kuris eina iš Červėnės į Zapalčikus, prie tos pačios miško linijos, kuria atėjome, ir didelio keturkampio skynimo.

(B. d.)

Sovietų karys išvysta naują pasaulį

Vokiečių laikraštiniuko apsilankymas belaisvių stovykloje

Vidury didžiulės aikštės stovi paprastas, iš dviejų medžių sukaltas kryžius. Jis kur kas aukštesnis už spygliuotų vielų tvorą, kuri supa belaisvių stovyklą. Štai, išpildytas noras, kurį nedrąsiai yra ištaręs ne vienas belaisvis: vėl išgirsti Dievo Žodį. Šimtai kojų kelia stovykloje didžiulį dulkių debesį. Atžygiavę, jie suklaupia prieš primityvius altorių — stalą, prie kurio ortodoksų dvasininkas, atvykęs iš generalinės gubernijos, laiko pamaldas. Jose dalyvauti niekas nebuvo verčiamas ir net raginamas; mistiškas seniai užmiršto pergyvenimo prisiminimas lyg koks burtas atėmė nuovargį tiems šimtam žmonių.

Stovyklos komendantas pasakoja, jog šitų pamaldų metu belaisviai pirmą kartą parodė dvasinę reakciją bei išgyvenimą; jų veidai, nukreipti į dvasininką, išduoda jų įtemptą dėmesį ir susijaudinimą. Tie žmonės atrodo pirmą kartą nukratę apatijos ir rezignavimo, su kuriuo jie ėjo į nelaisvę.

Metam akį į sąrašus, į kuriuos įrašomi visi čia atsiunčiami belaisviai. Rubrikoje, kur pažymima belaisvio konfesija, dažnai tematom tik brūkšni. Tačiau aikštėj, kurioje vyksta pamaldos, matom ne tik tuos daugiausia ukrainiečius, kurie pasisakė esa ortodoksų tikėjimo, bet ir daugelį kitų, kurie nebuvo pasisakę priklausą kuriai nors konfesijai. Beje, nemažas skaičius demonstratyviai pasitraukė į barakus, kai kiti ruošėsi į pamaldas. Kažin, ar tai buvo jų politinė demonstracija, ar ilgametis antireliginės agitacijos vaisius?...

Čia stovi žmonės, kurie sudarė didžiosios sovietų valstybės gyvenimą mišinį. Šioje stovykloje jų yra dešimt-dvidešimt tūkstančių. Susitikimas su tais žmonėmis veikia nepalyginti įspūdingiau, kaip pasauliui triūbijami šūkiu bei samprotavimai.

Einau per tą žmonių masę, ieškodami individualinių bruožų. Niekas nepasakys, kad čia stovi „rusai“. Po jų neskonigiai ant galvos užmaukšlintomis kepurėmis slypi visos daugiatautės sovietų valstybės pasaulis. Po vienodomis sermėgomis, kurių sagose išgraviuoti kūjo ir piaučtuvo ženklai, plaka gruzino, ukrainiečio, kirgizo, totoriaus, mongolo, uzbeko... širdis. Prigimtis nesidavė užgniauziama. Tų žmonių — jaunų ir senų — veidai neabejotinai išduoda jų rasę.

Išsyk jie čia buvo sumaišyti, kaip ir sovietų armijoje; dabar tas rasių ir tautų margumynas išskirstomas, ir atskiruose barakuose jau susimėtę atskirų tautų žmonės — aukos sistemos, kuri nebojo jų savitumų.

Vokiečių gydytojų kontrolė konstatuoja visų sovietų karių blogą maitinimą; Didžiojo karo metu rusų fronte tatau toli gražu nebuvo taip baisiai pastebima. Dabar kaip tik pietų laikas, ir belaisviai, stoję ilgomis eilėmis, laukia griukų košės, kurią jie paskum godžiai šliurpia.

Iš šitos blankiaveidės minios išsiskiria jūlaus veido belaisvis — žydukas. Jis čia jau keturiolika dienų, ir, kadangi jis kalba vokiškai, greit jis „iškopė“ į vertėjus ir dabar su naujai atvestais belaisviais kalba nepalyginti griežčiau ir aštriau, kaip vokiečių puskarininkis, kuris tikrina sąrašus. Kituose skyriuose radom žydų, kurie savo tautybę išpažįsta labai nenoromis. Užtat juo uoliau juos padeda išaiškinti jų „draugai“ ukrainiečiai. Ukrainiečių būti dabar norėtų kiekvienas sovietų karys; su tuo susijusios visos viltys, kurias jie nešasi į nelaisvę ir kurios yra visas jų turtas.

Taip, iš tikrųjų, nes daugiau jie nieko su savim neturi. Daugelis kojas apsvynioję purvinais skarmalais, kitų basos kojos ligi kraujo nudaužytos į akmenis. Tik labai maža dalis apsiavę bent pusėtiniais batais. Net kelnės ir palaidinės daugumoj vieni skarmalai. Užvakar buvo sensacija, kad pas vieną atrado reples: nepaprastas lobis!

Tokie pat pliki ir karininkai. Jie laikomi skyriumi nuo kareivių; bet europiečio akiai sunku juos atskirti. Vidutinio amžiaus kapitonas su brezentiniais batais rauna morkas ir grūda sau į burną. Jis visiškai neturi nuotalkos paaiškinti, kokią vietą jis turėjo sovietų sanitarijoje — mat, jo esama gydytojo.

Jo ilgas, ištįsęs draugas, pionierių majoras, jau kur kas kalbesnis. Jis išduoda net savo troškimą — ar nebūtų galima jam parūpinti mažą laikrodėlį. Tatau išgirdę, subrūda ir kiti karininkai: jų visų toks troškimas. Vėliau pamatom vieną gruzina, pakaklį pasikabinusį budintoją, žinoma, be vidurių. Laikrodis yra tų žmonių centrinė svajonė — simbolis jų troškimo

preciziškesnės ir rafinuotesnės Vakarų civilizacijos.

Atsimenam, kaip Maskva triūbdavo pasauliui apie „sėkmingą kovą su analfabetizmu“. Prieš mus trys karininkai — valstiečiai, vos sugebą perskaityti Maskvos laikraščių antraštes ir pasirašyti pavardes. Jie visi norėtų, kad jų žmonos ir vaikai sužinotų apie jų likimą, bet čia pat susvyruoja. bijodami, kad už jų patekimą nelaisvėn anų neišvežtų ar nesušaudentų.

Labai abejoja ir generolas, vieno korpuso vadas pietiniame sektoriuje. kai mes jam užsimename apie galimumus painformuoti jo žmoną

ir dvi dukreles. Jo uniforminio munduro įdrėskimas švariai susiūtas, o puikūs odiniai batai spindėte spindi.

Tas karininkas savo karjerą pradėjo dar caro laikais. Dėl politinių Kremliaus nuotaukų svyravimo jis keliais atvejais buvo „nusodintas“, bet po Suomijos karo, kaip ir daugelis kitų karinių specialistų buvo vėl iškeltas į vadovybę. Jo nedidelėj viloj už šimto kilometrų nuo sienos buvo rasta kukli biblioteka, kurią sudaro veik išimtinai specialiai karinė literatūra. Beletristinius tuo aukšto karininko pomėgius vaizduoja du anglų ir vienas vokiečių autoriaus romanai.

Fotografijų albume daugelis jo uniformuotų kolegų buvo pažymėti juodais taškais: sulikviduoti... eji...

Apie juos užsiminus, jis nusišypsos — nusišypsos karčiai, bet taip, kad atrodo, jog tai jam įprastas dalykas. Jis prašo knygų apie Vokietiją, bet knygų „tik su faktais“. Jo objektyvumo alkis labai didelis.

Visi jie išalkę objektyvių žinių apie Vakarus, nuo kurių jie taip ilgai buvo atskirti kaip nuo „buržuazinių“ kraštų. Jie atbunda, ima krapštytis akis ir regėti, kad tas pasaulis tvarkosi visiškai kitokiomis formomis, kaip tos, prie kurių jie buvo pripratę.

Japonija derybas su Amerika nori sėkmingai priversti prie galo

Togo pareiškimas

TOKIO. XI. 17. Užsienių reikalų ministeris Togo savo parlamente pasakyoje kalboje toliau pareiškė, kad Japonija rimtai nori savo derybas su Jungtinėmis Valstybėmis sėkmingai priversti prie galo. Japonų nuolaidoms, vis dėlto, yra „natūralios ribos“. Togo plačiau pa- vaizdavo Jungtinių Valstybių ir Japonijos įtempimą, pareiškiamas, kad per šešis mėnesius pasitarimų abiejų besitariančiųjų šalių nuomo-

nės paaiškėjo. Jungtinių Valstybių vyriausybė turinti suprasti, kad, būrint net ir techniniu požiūriu, nėra reikalo vesti tolesnius ilgus pasitarimus, jei dabar nepasiekiam jokių rezultatų. Togo užtikrino, kad Japonija ryžtingai ir tvirtai pasipriešins bet kokiam įvykių plėtojimuisi, kuris grasintų Japoni-

jos valstybei ar japonų prestižui. Jis, Togo, šį momentą vadovaujas pasitarimams su Jungt. Valstybėmis, ir čia jam nekyla jokių abejonių. Toliau Togo pažymėjo, kad apie derybų smulkmenas jis nieko negali pareikšti, nors jis ir manas, kad pozityvus jų baigimas esąs įmanomas, jei Jungtinių Valstybių vyriausybė tiek pa garbingai stengtųsi dėl pasaulinės taikos, kaip Japonija.

Iškilmingos gen. Huntzigerio laidotuvės

VICHY. Dalyvaujant prancūzų valstybės galvai maršalui Petainui, prancūzų vyriausybei, vokiečių ir italų delegacijoms, visam diplomatiniam korpusui, aukščiausiams prancūzų kariuomenės atstovams, šiandien Vichyje įvyko žuvusiojo per katastrofą karo ministerio generolo Huntzigerio ir karo su juo žuvusių šešių jo bendradarbių laidotuvės. Laidotuvių dalyviai, visų pirma, nuėjo į Šv. Lūdoviko bažnyčią, kur buvo išstatyti septyni trišpalvėmis vėliavomis apdengti karstai. Prie jų stovėjo garbės sargybos prancūzų kariuomenės kareiviai. Lygiai 10 valandą apsuptas aukštų bažnyčios pareigūnų atvyko Gallijos primas arkivyskupas kardinolas Gerlier iškilmingais kardinoliškais drabužiais. Jis pristatino prie durų pasitiktį maršalo Petaino, kuris įėjo į

bažnyčią, lydimas admirolo Darlano. Arkivyskupas Gerlier atlaikė laidotuvių pamaldas. Skambinant visais varpais, kariuomenės ir laivyno kariai išnešė karstus iš bažnyčios ir jie buvo pastatyti priešais bažnyčios duris tarp dviejų garbės tribūnų. Ministerio pirmiņinko pavaduotojas admiras Darlanas pasakė atsisveikinimo žodį, apibūdindamas generolą Huntzigerį, kaip didįjį karį ir pavyzdingą vado asmenybę. Generolą Huntzigeris, pareiškė admiras Darlanas, nusipelnė savo asmenyje atvaizduoti armiją. Darlanas priminė generolo Huntzigerio per derybas dėl karo pailaubų suvaidintą vaidmenį. „Niekas — pasakė admiras — negalėjo garbingiau atstovauti Prancūzijai pasiaukojimo kelyje, kaip generolas Huntzigeris. Jis tai padarė su jam įgimtu garbės jausmu ir

jam būdingu moraliniu tyrumu. Taj paliudyti šiandien atėjo vyriausybės, o taip pat Vokietijos ir Italijos armijų atstovai nusilenkti prieš jojo karstą. Tai yra mostas, kurio kilnumą prancūzų vyriausybė begalinai vertina“. Po prakalbos įvyko karinis gedulingas paradas prieš Huntzigerio ir jo bendradarbių karstus. Po to karstai buvo pastatyti ant lafetų. Tuo momentu buvo perskaityti valstybės galvos maršalo Petaino pasirašyti įsakymai tautai, kuriuose iškeliamą generolo Huntzigerio ir kartu su juo žuvusių šešių prancūzų kariuomenės narių nuopelnai.

Italų kariuomenės pranešimas

ROMA. XI. 16. Italų kariuomenės vyriausiasis štabas praneša:

Per anglų oro puolimą naktį į lapkričio 15 d. Sicilijoje padaryti nuostoliai padidėjo iki 21 užmušto ir 29 sužeistų žmonių. Prie kranto buvo paimta į nelaisvę vieno numušto ir į jūrą nukritusio priešo lėktuvo įgula, kurią sudarė trys puskarininkiai.

Šiaurės Afrikoje artilerija veikė Tobruko fronte. Priešas iš oro bombardavo Bengazį ir Derną. Buvo kelių nuostolių. Buvo kelį užmuštų ir sužeistų arabų gyventojų tarpe.

Rytų Afrikoje prieš smarkūs puolimai prieš mūsų labiau į priekį išsikūsiąs pozicijas Gondaro fronte aprimo. Prie atakliai gimtų pozicijų priešas paliko šimtus užmuštų. Tolesnių didelių nuostolių priešui buvo padaryta per mūsų dalinių puolimus.

Afrikoje vokiečių bombonešiai puolė Giarabubo aerodromą, kur buvo žemėje sunaikinti trys kelių motorų lėktuvai. Naikintuvai per kovas ore numušė keturis priešo lėktuvus. Du mūsų lėktuvai nesugrižo į savo bazes.

Viduržemio jūros rytinėje dalyje mūsų ginkluoti žvalgybiniai lėktuvai numetė bombų ir nuskandino 2 priešo laivus. Vidurinėje Viduržemio jūros dalyje mūsų žvalgybiniai lėktuvai numušė du Wellingtono tipo lėktuvus. Viduržemio jūros vakarinėje dalyje majoro Arduino Burio vadovaujamas torpedinis lėktuvas puolė ir nuskandino pilnai pakrautą 10.000 tonų priešo laivą.

AMSTERDAMAS. Anglų telegramų agentūros žiniomis iš Ottawos, oficialiu pranešimu, į Hongkongą atvyko kanadiečių kariuomenė.

BRANDOS ATESTATAS

Taip sakant, pedagoginių veikalų antplūdis Kauno dramoje: Flaksmanas, Atžalynas ir dabar Brandos atestatas. Gero dailto niekada nėra perdau: žiūrovas su kiekvienu veikalu atsiminimų sparnais nešamas į laimingos jaunystės dienas, kada formavosi auklėjimo kalvėje charakteris, kada gyvenimas buvo grūdinamas pirmojo bandymų ugnyje.

Fedoro pjesė „Brandos atestatas“ sukrėsta iš gana kieto dramatinio molo: pilna sąmojaus, veiksminių staigmenų, kovos ir entuziazmo. Kartais, žinoma, atskiesta melodramos ašarų jumi. Bet nepasakę sentimentalizme. Dideli dalykai nesprendžiami, vaizduojama senimo ir jaunimo kautynės, kuriose, kaip ir reikia laukti, padeda ginklus senatvė prieš triumfuojančią jaunystę.

Triumfuojanti jaunystė mane sutrypė po savo vežimo ratais! — taria beviltiškai gimnazijos direktorius dr. Kulčar Istvan.

Vakarykštis spektaklis trigubą idomus: naujas režisierius, naujas dailininkas ir nauja „primadona“. Kietai prisikimšęs teatras su drebančiu nerimu laukė naujėnu. Mūsų drama po bolševikinių metų sutrenkimo stovi naujo atgimimo prieangyje. Nėra ko stebėtis, kad turėjo įvykti tam tikrų pakeitimų meno vadovybėje.

Išėjo šiuo spektakliu už rampos režisierius p. Monkevičius. Jo pirmajam sceniniam kūnijimui ir parinkta Fedoro 3 veiksmų pjesė: Brandos atestatas.

Pastatymas įvykdytas sveiko realizmo ženklu, dedant partanžas valytis nuo šablono, stengiantis laikytis santūrumo ir salkingumo. saugojant mūsų dramos lopšį nuo perdėto „dynamizmo“.

Ir sujungiamas aktorių būrys pats

margiausias pagal savo amžių, mokyklas ir iprodius. Greta mūsų dramos pionierių matome „viduramžį“ ir „naujuosius laikus“, kuriuos čia atstovauja dramos studijos mokinė p. Aleknavičūtė, gavusi vyriausią moterišką vaidmenį.

Vienodinimas, jungimas visų skirtingumų, lyginimas, traukimas aikštėn iš vaidinamojo personalo viso to, kas gera, ne tradicionalu žymi p. Monkevičiaus darba. Tai titaniškas darbas, reikalaujantis labai didelių režisūros įėgu. Kauno teatre dėl įvairių priežasčių turėjo pasilikti margiausias aktorių sąstatas. Ir visa p. Monkevičiaus pastatymo veikla, matyti, ėjo šioje pastangų plotmėje. Čia, žinoma, sunku būtų pasiglemžti absoliutinės pergales laurus. Čia, žinoma, sudėtinga veikla, pareikalaujanti ilgo darbo.

Iš spektaklio eigos buvo ryškiai matyti tos kovos epizodai. Priimame parada įvairių mokyklų ir vaidybinių iprodių. Uždangai nubėgus pirmojo scenoj matome senelį pedagogą, besirengiantį apvainikuoti savo ilgą auklėtojo darbą pensija, Baranį Damokos — J. Lauciu ir dr. Anna Mate — E. Zalinkevičiute. Jų ramus, kiek pavargęs dialogas vyksta lyg apatijos ženkle pažymėtas. Išiveržia direktorius dr. Kulčar Istvan — Petraitis, Marta Chorvat — Aleknavičūtė. Išveržia ir entuziazmas. Gaida keičiasi, kunkuliuoja įtempta jausmų kova.

Lyg kokia atgyvenusi savo amžių šmėkla, lyg praeties vaiduoklis kiekvieną veiksma pradeda sukritęs senelis Barani — J. Laucius. Jis turi visa veikala paversti simboliu: čia senatvė baigia savo dienas, o ten pro duris skverbiasi jaunystė, ir gimnazijos daina yra ta jungtis, tas estafetės perdavimas gyvenimo bėgtyne.

J. Lauciu atiteko nemažas darbas: apginti buvusį gyvenimą, jį pateisinti ateities akyse. Gera, nuoširdi, mylinti praetis. Pirmajame veiksme aktoriui daug kur turėjome tikėti. Paskutinio veiksmo pradžioje atsisveikinimas su gimnazija, bežodis „sudiev“ slėpė savyje visą begalę galimumų. Tatau būtina atlikti kiek per skubiai. O turėjo būti čia labai graudžių dalykų. Ir p. J. Laucius čia turėjo daugiau pagalvoti. Kėdė, kurioje trisdėšimt metų sėdėjo, per daug brangus dalykas, kad taip vienu gana paviršutiniu apglostymu, galima būtų palikti vieniša amžinai. Knygų spinta taip pat daug malonių atsiminimų slepia savo plyšiuose. Tikėsimė, kad šioje vietoje p. J. Laucius dar kiek padirbės sekančiuose spektakliuose.

P. Aleknavičūtė — Marta Chorvat pakėlė sunkų pirmūnės darbą. Atliko per dialogą su direktorium gražius darbus. Žavumas, nemeluotas jausmas kartais lyg pavasario srautu išsirdavo iš krantų. Šioje scenoje patvindavo ir direktorius — J. Petraitis. Gal, tai ir bus gražiausias akimirkos „Brandos atestate“. Tiesa, Chorvat kartais per daug įsiaišarodavo ir pertempdavo veiksmą iki žaibiškumo. P. Aleknavičūtėje turėsime daug vilčių, kurias režisierius turi kurstyti sistemingu darbu.

Pedagogų posėdyje režisieriaus darbo idėta. Įvairinimas, gilinimas individualybių. Tik, gal, kiek daug triukšmo. Juk aplamai pedagogų charakteriaus tempas yra lėtesnis už bet kurios kitos profesijos tempą. O ypač kada reikalauj svarstomų mokytojų tarybos kambaryje. Taip sakant, savybėje. Režisieriui reikia padėkoti, kad jis galutinai nesukarikatūrinio pedagogų. Ypač Rąz (Ign. Balčiūnas) ir Hegediūš (P. Šimkus) asmenyse, kur kelias buvo labai nuožulnus, ir ėjo staciai į saržo bedugnę. Šios dvejukės „draugystė“ gelbėjo nuo per didelės karikatūros.

Salaį — O. Kurmytė vėl buvo „charakteringa“. Ir, reikia pasakyti, pavydžingai. Ar kartais pikėčiurną vaizduojant nebūtų didesnis įspūdis, jei vietoje „pašėlusio temperamento“, žmogus būtų ramesnis? P. O. Kurmytė čia buvo savo gaivale ir daug prijuokino salę. Dėkingi vaidmens samojai ir sultinga teksto medžiaga iš šios mokytojos reikalautų kiek ilgiau pasvarstyti savo dalykus. Sutramdžiusi savo „siauaba“ p. O. Kurmytė, reikia manyti, per kitus spektaklius pasieks didesnių laimėjimų. Karštos ugnies nereikia per daug kurstyti. Nebus to įspūdio. Bet pamažėle kurstoma ugnis pagaliau visoj galybėj suliepsnojus, pasiekia bombos efektą. Ir po to daug lengviau vėl užgesti persilaužimo scenoje, kada Chorvat atvilgiu senmergėje atgimsta žmogiškieji jausmai.

To paties iš dalies tekstų pageidauti ir iš matematikos mokytojo dr. Richtig (V. Valiukas), kuris buvo per daug staigus, lyg įelektrizuotas. Gera bent, kad toks jis išliko per visą spektaklį. Ir čia reiktų daugiau natūralumo. Griežtas, šaltas matematikos mokytojas neturėtų būti nervingas ar isteriškas.

Gimnastikos mokytoja Emma Valter (B. Kurmytė) ir gamtininkas Varies (K. Gandrimas) buvo artimiausi režisieriaus minčiai — nepertempti stygos! Sargui Adomui (V. Muraška) taip pat reiktų paaukoti tam tikrą operetiskumą: gudrus, viską žinas gimnazijos cerberis neturi gyvo intereso taip „dodokai elgtis!“

„Brandos atestatas“ žavus spektaklis, ties kurio režisieriaus daug dirbta, galvota, taikinta tartasi. Kituose spektakliuose lauksime dar didesnių pergalių tame lyginiame, jungties kelyje. P. Monkevičių reikia prašyti ta linkme ir toliau dirbti. P. A.

Ryt įdėsime atskirą škiečą „Marta Chorvat mūsų teatre“. Red.

Apie naujas prekybos sąlygas

Dėl karo meto sąlygų pastebimas kai kurių prekių trūkumas. Atitinkamų įstaigų uždavinys turimas prekes ir produktus kuo lygiau paskirstyti visiems gyventojams. Juo kurių gaminių mažiau turima, juo jų pardavinėjimas griežčiau prižiūrimas. Visos prekės rinkoje yra suskirstytos į normuojamas (parduodamas tik pagal leidimus) ir normuojamas (kurioms pirkti leidimų visai nereikia). Generalinio Komisararo š. m. lapkričio 7 d. potvarkiu normuojamos prekės yra šios: miltas, druska, visi maisto gaminiai, gastronomijos prekės ir prieskoniai, išskyrus šviežius valsius ir šviežias daržoves; verpalai ir visi iš verpalų pagaminti, įsausti ar numezginti gaminiai, avalynė, oda ir kailiai; vežėčių ratų lankai ir visos techninės gumos prekės; geležis, metalai ir metalų

gaminiai; irankiai, emaliuoti gaminiai ir elektros instaliacijos medžiaga (išskaitant ir kaitinamąsias lempas). Visos šios prekės parduodamos tik pagal leidimus, kuriuos išduoda savivaldybės miestuose per maisto produktų ir prekių paskirstymo ar butų valdymo kontorą, valsčiuose — per viršaičius (Kauno miesto kontorų sąrašas paskelbtas „I Laisvė“ Nr. 115).

Be anksčiau įvestos maisto kortelių sistemos, ligi šiol sutvarkyta avalynės ir odos dirbinių leidimų sistema; ruošiami prekių kontingentai bei pirkimo leidimų sistemos ir visoms kitoms normuojamoms prekėms, kol tos sistemos neparuoštos, kyla ir sunkumų, pvz., tuo tarpu negalima pirkti kai kurių net ir amulkių dalykų, įeinančių į normuojamų prekių sąrašą. Tuo tarpu reikia laukti paskel-

biant, kur ir kokiems normuojamų prekių kiekiams pirkti leidimai bus galima gauti: kai kurių prekių, pvz., smulkišios geležies ir odos galanterijos, mažesniais kiekiais numatoma leisti pirkti ir be leidimų. Čia laikomasi tam tikro plano: iš pradžių kokių nors prekių pirkimas visai suvaržomas, o vėliau palaipsniui galimybės tam tikri kiekiai išskiriamai iš normavimo.

Prekės, kurios nėra priskirtos prie jau įvardytų normuojamų prekių, gali būti parduodamos ir perkamos laisvai, bet tik tokiais kiekiais, kokie yra vartotojui būtina reikalingi. Atsargų sudarėjimas draudžiamas, ir už tokią prekybą bus baudžiami tiek pirkėjai, tiek ir pardavėjai.

Visų prekių, darbo ir pašarnavimų kainos bus sureguliuotos ir visi nesilaikę nustatytų kainų, bus smarkiai baudžiami.

RADIJO PROGRAMA

ANTRADIENIS, 18. XI.

5.00 Vokiečių kariams RP; 6.00 Dienos mintys, Rytinis koncertas (pl.); 6.40 Mankšta moterims. Vad. Danutė Nasvytytė; 7.00 Žinios vokiečių k. RP; 7.15 Žinios lietuvių k.; 7.30 Koncertas RP; 8.00 Pl. muzika; 8.20 Koncertas RP; 9.00 Žinios vokiečių k. RP; 9.15 — pertrauka; 10.00 Mocarto kūriniai (pl.); 11.00 Aktualijos; 11.30 Koncertas (pl.); 12.00 Varpų muzika iš Karo muziejaus; 12.05 Pl. muzika; 12.30 Žinios vokiečių k. RP; 12.45 Pl. muzika; 13.00 Žinios lietuvių k.; 13.15 Vidudienio koncertas RP; 14.00 Žinios vokiečių k. RP; 14.15

vokiečių k. RP; 15.30—16.00 — Pertrauka; 16.00 Iš vokiečių literatūros istorijos (Karolis Vairas); 16.15 Dainuoja Juozo Kudoko oktetas ir op. sol. Jonas Butėnas; 16.45 Žinios lietuvių k.; 17.00 Žinios vokiečių k. RP; 17.15 Garsų paradas (pl.); 17.45 Ištraukos iš Kristijono Duonelaičio „Metų“; 18.00 Garsų paradas (tęsinys); 18.30 Laiko įvykiai, pranešimai iš fronto, paskaitos karo ir politikos temomis, žinios vokiečių k. RP; 20.15 Koncertas iš Vilniaus; 21.00 Žinios lietuvių k.; 21.10 Vokiškai lietuviams; 21.20 Koncertas iš Vilniaus (tęsinys); 22.00 Žinios vokiečių k. RP; 22.15 Šokių muzika (pl.); 23.00 Programos pabaiga.

J. R. Popietinis koncertas RP; 15.00 Žinios

Bekanntmachung

über Höchstpreise für Fische

Gemäss § 4 der Allgemeinen Anordnung über die Preis- und Lohngestaltung im Ostland vom 11. September 1941 (Verkündungsblatt S. 7) bestimme ich für den Generalbezirk Litauen mit Zustimmung des Reichskommissars für das Ostland folgende Höchstpreise für Süßwasser- und Seefische:

Fischart	Grösse	Erzeugerpreis je kg	Kleinverkaufspreis in RM
Alande			
frische		0.32	0.45
Barsche			
frische I von 375 g Stückgewicht an		0.50	0.75
frische II von 170 bis 375 g Stückgewicht		0.38	0.55
frische III unter 170 g Stückgewicht		0.26	0.35
Bleie			
frische I von 1.5 kg. Stückgewicht an		0.54	0.85
frische II von 0.75 bis 1.5 kg. Stückgewicht		0.48	0.75
frische III von 0.3 kg. bis 0.75 kg.		0.30	0.45
frische IV unter 0.3 kg. Stückgewicht		0.18	0.30
Karuschen			
frische I über 170 g Stückgewicht		0.45	0.65
frische II bis 170 g Stückgewicht		0.38	0.55
Karpfen			
frische		0.80	1.20
Hechte			
frische I bis 3.5 kg. Stückgewicht		0.60	0.90
frische II über 3.5 kg. Stückgewicht		0.50	0.75
Schleie			
frische I von 0.3 kg. Stückgewicht an		0.78	1.20
frische II bis 0.5 kg. Stückgewicht		0.70	1.—
Plätze (und Rottfedern)			
frische I von 250 g Stückgewicht an		0.30	0.45
frische II von 3 bis 4 Stück je ¼ kg		0.24	0.35
frische III 5 und mehr Stück je ¼ kg.		0.18	0.30
Kleine Maräne			
frische I bis 8 Stück je ¼ kg.		0.60	0.90
frische II über 8 Stück je ¼ kg.		0.50	0.75

Skelbimas

apie aukščiausias žuvų kainas

Pastremdamas 1941 m. rugsėjo 11 d. bendru potvarkiu dėl kainų ir atlyginimo Rytų Krašte 4 § (Valdžios Žinios psl. 7), Reicho Komisararo Rytų Kraštui pritariamas, nustatau šias aukščiausias gėlujų vandenu ir jūrų žuvų kainas Lietuvos Generalinėje srityje:

Žuvų rūšis	Dydis	Gaminatojo kainą už kg	Mažmeninio pirkimo kainą RM
Mėknės			
šviežios		0.32	0.45
Ešeriai			
švieži I r. vienetinis svoris nuo 375 g		0.50	0.75
švieži II r. vienetinis svoris nuo 170 g iki 375 g		0.38	0.55
švieži III r. vienetinis svoris mažesnis kaip 170 g		0.26	0.35
Karšiai			
švieži I r. vienetinis svoris nuo 1.5 kg		0.54	0.85
švieži II r. vienetinis svoris nuo 0.75 iki 1.5 kg		0.48	0.75
švieži III r. vienetinis svoris nuo 0.3 iki 0.75 kg		0.30	0.45
švieži IV r. vienetinis svoris mažesnis kaip 0.30 kg		0.18	0.30
Karosai			
švieži I r. vienetinis svoris didesnis kaip 170 g		0.45	0.65
švieži II rūšis svoris iki 170 g		0.38	0.55
Karpiai			
švieži		0.80	1.20
Lydekos			
šviežios I r. vienetinis svoris iki 3.5 kg		0.60	0.90
šviežios II r. vienetinis svoris didesnis kaip 3.5 kg		0.50	0.75
Lynai			
švieži I r. vienetinis svoris nuo 0.5 kg		0.78	1.20
švieži II r. vienetinis svoris iki 0.5 kg		0.70	1.—
Makšrai (ir raudės)			
švieži I r. vienetinis svoris nuo 250 g		0.30	0.45
švieži II r. telpa 0.5 kg 3—4 vienetai		0.24	0.35
švieži III r. telpa 0.5 kg 5 ir daugiau vienetai		0.18	0.30

Fischart	Grösse	Erzeugerpreis je kg	Kleinverkaufspreis in RM
Wels			
frische I von 1.5 kg. Stückgewicht an		0.50	0.75
frische II bis 1.5 kg. Stückgewicht		0.45	0.65
Döbel			
frische I von 1 kg. Stückgewicht an		0.35	0.50
frische II bis 1 kg. Stückgewicht		0.30	0.45
Grosse Maräne			
frische I von 1.5 kg Stückgewicht an		0.75	1.05
frische II bis 1.5 kg Stückgewicht		0.70	1.00
Quappe			
frische I von 1.5 kg Stückgewicht an		0.45	0.65
frische II bis 1.5 kg. Stückgewicht		0.40	0.60
Zährte			
frische I von 0.5 kg. Stückgewicht an		0.35	0.55
frische II bis 0.5 kg Stückgewicht		0.30	0.50
Zander			
frische I von 1.5 kg Stückgewicht an		0.75	1.10
frische II bis 1.5 kg Stückgewicht		0.60	0.85
Aale			
frische über 600 g Stückgewicht		1.45	2.20
frische von 300—600 g Stückgewicht		1.—	1.50
frische unter 300 g Stückgewicht		0.80	1.20
geräucherte über 300 g Stückgewicht		—	4.35
geräucherte von 180—300		—	3.—
geräucherte unter 180 g		—	2.40
Kaulbarsche			
frische von 12 cm und grösser		0.35	0.45
frische von 8 cm bis 12 cm		0.20	0.27
frische unter 8 cm		0.03	0.04
Uklei			
frische		0.06	0.20
Lachse und Meerforelle			
frische über 2.5 kg Stückgewicht		2.15	3.25
frische bis 2,5 kg Stückgewicht		1.50	2.20
geräuchert		—	bis 6.50
Neunaugen			
frische		1.75	2.65
geröstete		—	5.—
Forelle			
frische		2.—	3.—
Strömlinge			
frische		0.16	0.25
geräucherte		—	0.50

Fischart	Grösse	Erzeugerpreis je kg	Kleinverkaufspreis in RM
Breitlinge (Sprotten)			
frische		0.28	0.42
geräucherte		—	0.80
gesalzene		—	0.80
gesalzene mit Gewürzen		—	0.85
Seestinte			
frische		0.30	0.45
Fludern und Steinbutten			
frische		0.30	0.45
geräucherte		—	0.90
Dorsche			
frische		0.15	0.22
geräucherte		—	0.44
gesalzene		—	0.44
gesalzene ohne Köpfe		—	0.48
Aalquappe			
frische		0.30	0.45
Makrele			
frische		0.40	0.60
Seebullen (Seeskorplione)			
frische		0.08	0.20
Cästern			
frische		0.18	0.30

Werden für geringwertige Qualitäten Preisabschläge beim Erzeugerpreis vorgenommen, so sind sie in der gleichen prozentualen Höhe von den Kleinverkaufspreisen abzusetzen.

Der Fischtrust gewährt den Fischkonservenfabriken einen Rabatt von 15%, dem Kleinhandel und den Gaststätten einen Rabatt von 10% auf die Kleinverkaufspreise.

Der Erzeugerpreis gilt frei Annahmestelle des Fischtrustes oder bei Bahnversand frei Waggon der Station des Erzeugers; der Kleinverkaufspreis gilt ab Verteilungsstelle oder ab Annahmestelle des Fischtrustes. Die Erzeuger haben im Falle der Anlieferung bei dem Fischtrust in Kauen Anspruch auf Vergütung der Fracht, die dem Fischtrust im Falle der Anlieferung bei der Annahmestelle durch den Versand entstanden wäre.

Die Bekanntmachung tritt am 15. November 1941 in Kraft.

Kauen, 10. November 1941

Der Generalkommissar in Kauen
I. A. gez. Dr. RÖBER

Žuvų rūšis	Dydis	Gaminatojo kainą už kg	Mažmeninio pirkimo kainą RM
Mažieji sigai			
švieži I r. 0.5 kg telpa iki 8 vienetai		0.60	0.90
švieži II r. 0.5 kg telpa daugiau kaip 8 vienetai		0.50	0.75
Šamai			
švieži I r. vienetinis svoris nuo 1.5 kg		0.50	0.75
švieži II r. vienetinis svoris iki 1.5 kg		0.45	0.65
Šapalai			
švieži I r. vienetinis svoris nuo 1 kg		0.35	0.50
švieži II r. vienetinis svoris iki 1 kg		0.30	0.45
Didieji sigai			
švieži I r. vienetinis svoris nuo 1.5 kg		0.75	1.05
švieži II r. vienetinis svoris iki 1.5 kg		0.70	1.00
Vėgėlės			
šviežios I r. vienetinis svoris nuo 1.5 kg		0.45	0.65
šviežios II r. vienetinis svoris iki 1.5 kg		0.40	0.60
Ziobriai			
švieži I r. vienetinis svoris nuo 0.5 kg		0.35	0.55
švieži II r. vienetinis svoris iki 0.5 kg		0.30	0.50
Starkiai			
švieži I r. vienetinis svoris nuo 1.5 kg		0.75	1.10
švieži II r. vienetinis svoris iki 1.5 kg		0.60	0.85
Unguriai			
švieži vienetinis svoris daugiau kaip 600 g		1.45	2.20
švieži vienetinis svoris nuo 300 iki 600 g		1.00	1.50
švieži vienetinis svoris mažesnis kaip 300 g		0.80	1.20
rūkyti vienetinis svoris didesnis kaip 300 g		—	4.35
rūkyti vienetinis svoris 180—100 gr		—	3.00
rūkyti vienetinis svoris mažesnis kaip 180 g		—	2.40
Pūgžliai (acerina cernua)			
švieži nuo 12 cm ir didesni		0.35	0.45
švieži 8—12 cm		0.20	0.27
švieži mažesni kaip 8 cm		0.03	0.04
Aukšlės			
šviežios		0.06	0.20
Lašišos ir jūrų forelės			
šviežios vienetinis svoris didesnis kaip 2.5 kg		2.15	3.25
šviežios vienetinis svoris iki 2.5 kg		1.50	2.20
rūkytos		—	iki 6.50
Devynakės			
šviežios		1.75	2.65
keptos		—	5.00

Žuvų rūšis	Dydis	Gaminatojo kainą už kg	Mažmeninio pirkimo kainą RM
Forelės			
šviežios		2.00	3.00
Striumlės			
šviežios		0.16	0.25
rūkytos		—	0.50
Sprotai			
švieži		0.28	0.42
rūkyti		—	0.80
sūdyti		—	0.80
sūdyti su prieskoniais		—	0.85
Jūrų stintos			
šviežios		0.30	0.45
Plekšnės ir didžiosios plekšnės			
šviežios		0.30	0.45
rūkytos		—	0.90
Menkės			
šviežios		0.15	0.22
rūkytos		—	0.44
sūdytos		—	0.44
sūdytos be galvų		—	0.48
Ungurinės vėgėlės			
šviežios		0.30	0.45
Makrelės			
šviežios		0.40	0.60
Jūros skorpionai			
švieži		0.08	0.20
Kambalai			
švieži		0.18	0.30

Jei už menkesnę rūšį nuo gamintojo kainu nuskaityta, tai lygiai tiek pat pagal procentus turi būti nuskaityta ir mažmenų prekyboje.

Zvejybos trestas žuvų konservų fabrikams teikia 15% nuolaidos ir mažmenų prekybai bei vasarvietėse — 10% nuolaidą nuo mažmenų prekybos kainos.

Gamintojo kainą taikoma atsiimant iš žvejybos tresto ar iš vagono gamintojo stotyje; mažmenų prekybos kaina taikoma atsiimant žvejybos treste pardavimo vietoje ar priėmimo vietoje. Gamintojai, jei jie pristato į žvejybos trestą Kaune, gali turėti pretenzijų į atlyginimą už važną tokių išlaidų, kokios žvejybos trestui būtų susidariusios tuo atveju, jei būtų tekę važną atsi-gabenti iš priėmimo vietos.

Skelbimas įsigalioja 1941 metų lapkričio 10 dieną. Kaunas, 1941 m. lapkričio 10 d.

Už Generalinį Komisarą Kaune
Dr. RÖBER

SPORTAS

Sportininkai mėgsta išdaigas

Kova yra vienas senųjų sporto elementų. Vis dėlto ta kova nėra atšiauri ir nepripažįstami lengvesnio dvelkėtelėjimo. Geresni sportininkai paprastai yra pajėgūs, gyvenimo džiaugsmo persisunkę žmonės, nevengiant didesnių ar mažesnių išdaigų.

Berlyno ledo ritulininkas Jaenecke prieš vienas rungtynes su šveicarų komanda susilaukė, kad jis ištiesęs apie du centnerius sveriantį gyvūną Garmanną. Žinoma, tai nieku būdu neturėtų būti atliktas žiauriosis priemonėmis, bet grynai humoris line forma. O su tuo Garmannu maži juokai. Jis buvo taip pat tarptautinio mačo boksininkas, ir vienas draugu Jaenecke patarė jo privergti. Berlynietis pasijuto nejuokai ir sutarė lažybas. Tiesa, ledo ritulio taisyklės žiaurumus draudžia, dėl to Jaenecke turėjo griebtis džentelmeniškos suktybės. Lažybų draugas nesnaudė ir Jaeneckės sumanymą pranešė šveicarui. Garmannas, aišku, pasirodė, ir pirmieji Jaeneckės bandymai nuėjo niekais. Jaeneckė dargi nustebo, kai šveicaras jį panorė ištiesinti ant ledo, o ne priešingai. Vis dėlto Jaenecke pavyko laimėti, ir šia pergale jis daugiau džiaugėsi nei visos ekipos laimėjimu...

Dar šiandien Vokietijoje priimamas tenisininkas grafas Vossas, savo laiku visam krašte buvęs nenugalimas. Kartą Vossas sutarė vietoj raketės žaislų vyti buteliu ir priešininką nugalėjęs. Nors Vossas, kaip tenisininko, pajėgumas nebuvo menkas, vis dėlto šis jo nuprendėmas kėlė pagrįsto abejojimo. Rungtynės įvyko, ir Vossas laimėjo.

Kitas tenisininkas, Roderich Menzels, išgyveno taip pat būdingą nuotyki. Kartą per pirmenybes prie jo prisitartinomas vyrukas ir paprašė, kad Menzels jį ne taip žiauriai nugalėtų, bet leistų laimėti keletą gemų. Kitą vyruko sužadėtinė gali būti blogos nuomonės, ir tuo būdu jaunųjų planai gali nueiti vėjais. Menzels sutiko pralaimėti net septyni. Taip ir buvo. Antro seito pradžioje Menzels pasitempė kojas raumeni ir negalėjo reikiamai bėgti. Priešininkas darė viską, kad tik išnaudotų meistro silpnąbę. Tik po didžiųjų pastangų Menzels susitikimą nusvėrė savo naudai. Vėliau jį patyrė, jog vyrukas su daug kuo buvo susilaužęs, kad laimės prieš Menzellį vieną setą!

Kauno Teatras

Antradienį, lapkričio 18 d.
BRANDOS ATESTATAS
L. Fedoro 3 v. pjesė.
Bilietai nuo 0.20—1.20 RM

Trečiadienį, lapkričio 19 d.,
MADAME BUTERFLY
G. Puccini 3 v. opera
Bilietai nuo 0.40—2.00 RM

Šeštadienį, lapkričio 22 d.,
TANNHAUSER
R. Wagnerio 3 v. opera
K. Petrauskui dalyvaujant.
Bilietai nuo 0.50—2.50 RM

Spektaklių pradžia 18.30 val. Bilietai parduodami nuo 10 iki 12 ir nuo 16 iki 19 val.; šventadieniais — nuo 12 iki 14 ir nuo 16 iki 19 val.

Kauno Valst. Mielių Fabrikas
Prieplaukos kr. 13 nr. tel. 26731
ieško pirkti
vienkint platforma ir paprastą vežimą
gerame stovyje. 3296(3)

I LAISVE

Kaunas, Duonelaičio 24.
REDAKCIJA interesentus priiminėja
12—13 ir 17—18 val. Telefonai:
vyr. redaktoriaus 20520, red.
sekretoriaus 21414, redakcijos
20530.

ADM. STRACIJA dirba nuo 8 iki
18 val., prieš šventadienius —
nuo 8 iki 15 val. Tel. 26375.

Prenumerata (aikinė, siunčiantis paštui) 1 mėn. užsakantiems 1 arba 2 egz. po 20 rb egzempliorius, užsakantiems daugiau kaip po 2 egz. — po 15 rb egzempliorius. Pinigų prašoma siųsti per Lietuvos Banko skyrius „Spaudos Žodis“ a. a. b. vardu (papr. ein. sąsk. Nr. 161560) Lietuvos Bankui Kaune.

Skelbimai darbo ieškantiems 2 rb, darbo siūlantiesiems 10 rb; pirkimo ir pardavimo smulkūs skelbimai 15 rb; valdinų ir prekybinių įstaigų skelbimų 1 petito eilutė 4 rb. Skelbimai priimami administracijoje iš vakaro ligi 18 val.; prieš šventadienius ligi 15 val.

Leidžia a. a. b. „Spaudos Žodis“
Spausdina „Žibū“ spaustuve
(Kaunas, Duonelaičio 24).

Vokiečių kariuomenė

padedant Miesto Operos orkestrui
rengia
pirmadienį, 1941 m. lapkričio mėn.
17 d.,

1941/42 M. KARO ŽIEMOS PAGALBOS NAUDAI

Kauno Miesto Teatre
Beethoven — Koncerta
Pradžia 19.15 val.

PROGRAMA:
1) Overtiura Coriolan op. 62
2) Pianino ir orkestro koncertas C moll op. 37
3) Simfonija F dur nr. 8 op. 93

Išpildo:
Kauno Miesto Operos orkestras
Dirigentas: Leutnant Dr. Richard Gress

Solistas: Oberschütze Josef M. Blome.

Bilietai po 30.—, 20.—, 10.— ir 5.—
rublius parduodami nuo šios dienos
Kauno Miesto Teatre kasoje.

TEISINGUMO VADYBOS TELEFONU SARASAS.

Kaunas, L. Sapiegos g. 2.

I
Generalinis Tarėjas 23472
Tarėjo Pavaduotojas 27328
Juriskonsultas 26056
Budis tarnautojas 25901

II
Vadybos Taryba 21800

III
Kanceliarija ir Ūkio Skyrius
Kanceliarijos Viršininkas 25854
Kanceliarija ir Ūkio Vedėjas 25205

IV
Buhalterijos skyrius
Buhalterijos Skyriaus Viršininkas 25854
Buhalterija 25205

V
Teismų Departamentas
Referentas (L. e. Teismų D-to Dir. p.) 21474
Referental 21235

VI
Kalėjų Departamentas
Direktorius 22473
Kalėjų Inspektorius 20475
Ūkio Referentas 25906
Administracijos Skyrius 24667
3610(1)

Kauno Jaunimo Teatras

Seštadienį, lapkričio 22 d. 14 val.
TEVO PALIKIMAS

3 pav. lietuvių liaudies pasaka
BRĖMENO MIESTO MUZIKANTAI
Brolių Grimmų 4 pav. pasaka
KONCERTINE DALIS

Bilietai 10—60 pf.

Sekmdienį, lapkričio 23 d. 15 val.
12 BROLIŲ JUODVARNIAIS LAKSČIUSIU

S. Ciurlionienės 4 pav. pasaka
Bilietai 10—60 pf.

Bilietai parduodami teatro kasoje —
knygvėnyje (Laisvės al. 41. Telef. 23717) kasdien nuo 10—15 ir nuo 17—19 val.

KMS Butų Ūkio Valdyba pertvarkyta į Butų Skyrių ir Kontoras.

Nuo 1941 mt. lapkričio mėn. 1 dn. buv. 22 Kontoros pertvarkytos 12 Kontorų.

Adresai:
Centras KMS Butų Skyriaus randasi Laisvės al. Nr. 70 (IV aukšt.).

Telefonai:
Vedėjas: 20667
Vedėjo pavaduotojas: per centrinę 23111 prašyti 51
Reikalų-Vedėjas Sekretorius: .. 28598
Butų Fondo Vedėjas: 24344
Vyr. Buhalteris: per centrinę 23111 prašyti 48
Kiln. Turto Fondo Vedėjas: per centrinę 23111 prašyti 37
Remonto Kontora, Kestučio gtv. 46 tel. 29851.

Kontorų adresai:
I Kontora (buv. 1—2) Vilniaus gtv. Nr. 33, telef. 21786;
II Kontora (buv. 3—5) Vilniaus gtv. Nr. 8, telef. 26910;
III Kontora (buv. 4—6) Vilniaus gtv. Nr. 3, telef. 21847;
IV Kontora (buv. 7—9) Laisvės al. Nr. 49, telef. 29464;
V Kontora (buv. 8—10) Maironio gtv. Nr. 30, telef. 26266;
VI Kontora (buv. 11—14) Laisvės al. Nr. 48, telef. 29432;
VII Kontora (buv. 12—13) Laisvės al. Nr. 26, telef. 29841;
VIII Kontora (buv. 15—16) Gedimino gtv. Nr. 2, telef. 25258;
IX Kontora (buv. 17) K. Petrausko gtv. Nr. 35, telef. 25519;
X Kontora (buv. 18—19) Višinskio gtv. Nr. 38, telef. 21046;
XI Kontora (buv. 20) Raudondvario gtv. Nr. 20, telef. 22489;
XII Kontora (buv. 21—22) Sodų gtv. Nr. 40, telef. 41586. 3617(1)

Kauno kinuose

KAPITOL

„ROBINSONAS“
(Vieno jūrcivio dienoraštis)
Su Oskar Marion, Marielise Claudius.
Seansų pradžia: 18 ir 20 val.
Seštadieniais ir sekmdieniais: 15, 18 ir 20 val.

FORUM

Dėl didelio pasisekimo pralonuojama
„GLENARVONO LAPE“
Su Olga Tschéehowa, Karl Ludwig Diehl.
Seansų pradžia: 18, 20 val.
Seštadieniais ir sekmdieniais: 16, 18 ir 20 val.

GLORIJA

„TAUTOS VARDU“
su Christine Grabe, Rudolf Fernau.
Seansų pradžia: 18, 20 val.
Seštadieniais ir sekmdieniais: 16, 18 ir 20 val.

TRIUMF

Dėl didelio pasisekimo pralonuojama
„NEVEIKIAMAS PONAS PITAS“
su Harry Piel, Hilde Weissner.
Seansų pradžia: 18, 20 val.
Seštadieniais ir sekmdieniais: 16, 18 ir 20 val.

DANA

„AMZINAS ŠALTINIS“
su Eugen Klöpfer, Luis Rainer.
Seansų pradžia: 18, 20 val.
Seštadieniais ir sekmdieniais: 16, 18 ir 20 val.

PASAKA

„MARGARITA : 8“
su Gusti Huber, Hans Holt, Theo Lingen.
Seansų pradžia: 17, 19 val.
Sekmdienį: 15, 17 ir 19 val.

AUŠRA

„POLICIJOS RADIJAS PRANEŠA“
su Lola Muthet, Gaspar v. Oertzen.
Seansų pradžia: 18, 20 val.
Sekmdienį: 16, 18 ir 20 val.

SATURN ir LYRA

„ARGI JŪS NEPAŽISTAT KORFO“
su Heinz Rühmann.
Seansų pradžia: Saturn 18, 20 — sekmdienį: 16, 18 ir 20 val.
Lyra 17, 19 — sekmdienį 15, 17, 19 val.

UNION

VILIJAMPOLĖJ

„UŽPUSTYTI PĖDSAKAI“
su Kristina Söderbaum, Fritz v. Dongen.
Seansų pradžia: 18, 20 val.
Sekmdienį: 16, 18 ir 20 val.

Visur aktualios apžvalgos iš rytų fronto.

Panevėžio Apylinkės Teismas šaukia nežinia kur esančią Marijoną PINEVICIŪTE-GRYBIENĘ šešių mėnesių būvy nuo šio skelbimo dienos atsakymo duoti Alfonso Grybo byloj dėl ištuokos.
Jeį nurodytu laiku šaukiamoji neatsilieps, prašymas bus žiūrimas be jos. Iš b. Nr. 18. 3607(1)

Reikalingas vyr. buhalteris

Valst. Stiklo Fabrikui „Žerutis“ Radvilkiškyje. Kreiptis į Valstybinį Statybinių Medžiagų Pramonės Treštą, Kaune, Laisvės al. 52, tel. 22352. 3542(2)

SKELBIMAS

Prašome turinčius pretenzijų į bolševikines taupomasias kasas (nesapmokėtų sąskaitų ar panašių mokėjimo reikalavimų) jas raštu pareikšti ligi 3. m. gruodžio mėn. 16 d. Vėliau patiekto pretenzijos nebus tenkinamos.
Indėlių pretenzijas nereikia pareikšti, nes indėlius yra perėmusios T. V. Kasos ir juos moka bendra tvarka.
Taupomosios Valstybės Kasos
Kaunas, Laisvės al. 66, telef. 27635 3522(3)

SMULKŪS SKELBIMAI

Siūlo darbo

Reikalingas kontorai (Panevėžyje) prityres buhalteris. Atlyginimas geras. Kreiptis šiuo adresu: Panevėžys, Vasario 16 d. g-vė Nr. 36. 3606(1)

4 asmenų šeimai reikalinga mylinti vaikų namų šeimininkė. Atlyginimas geras. Dėl sąlygų kreiptis Radvilėjų 54 Nr., b. 2. telef. 28056 Nr. 3613(1)

Skubiai reikalingas radio technikas ir prityres laikrodininkas. Ten pat PERKA radio dalis, senus aparatus ir laikrodžių dalis.
Savanorių pr. 5. 3555(6)

Seimai su vienu metų veiku skubiai reikalinga prityrusi ir sąžininga tarnaitė. Atlyginimas geras. Vaizganto g-vė 30, b. 2. Terautis 18—21 val., telef. 23773. 3595(2)

Valstyb. Dr. K. Griniaus vardo Sanatorijai A. Panemunėje reikalinga medic. sesuo. 3590(3)

Reikalinga mokanti namų ruošą ir virti mergaitė prie 3 m. amž. vaiko. Atlyg. — 60 Rb. mėn. Kreiptis: Michalinava, III takas Nr. 11 b. 4. Rafanavičius (prie Inkaro fabr.). 3576(2)

Reikalingi Pilviškių Valstyb. Malūnui malūnininkas-meisteris, malūnininkas ir valcotojas. Sąlygos geros. Sužinoti: Pilviškių Valstyb. Malūne Pilviškiuose, Malūnų g-vė Nr. 1. 3534

Ieško darbo

Jaunas, nevedęs vargonininkas, sugebas vesti chorą ieško vietos. Rašyti Kaziu Kurkliuskui, Kurklių km. Seduva, Panevėžio ap. 3602(5)

Ieškau pirkti elektromotorą ir pompą vandeniui pumpuoti. Kreiptis kasdien tel. 20009 nuo 15—18 val. 3603(2)

Vaistinininko Padėjėjas: prityres ir sąžiningas farmacininkas ieško dežuravimų (naktinių) Kauno vaistinėse. Siūlyti raštiškai: Admin-ai „I Laisve“ Nr. 2959. 3616(1)

Zakristijonas, turįs geras rekomendacijas, ieško vietos.
Siūsti iki pareikalavimo: Pasvalys, Br. Bardišauskas. 3589(5)

Buhalteris, turįs 15 metų praktikos, baigęs Prekybos ir pramonės komercinę, buhalterijos mokyklą, nori gauti prekybos imonėje ar įstaigoje atitinkamą vietą.
Terautis nuo 9—11 val. ir 17—18.30 val. Savanorių pr. 62 Nr., but. 1. 3511(4)

Ieškau skardininko darbų. Ivedu iš pečiukų į dumtraukius vamzdžius, Medžiaga savininkų. Kaunas, Darbininkų g. 24, b. 3. 3451(5)

Ivairūs

JEI IŠVERSTI KA NORS REIK. I SAPIEGOS 6 EIK
Vertimų biuras „Plunksna“ verčia ir vokiečių kalba prašymus, pažymėjimus ir kitus raštus. Kaunas, Sapiegos (buv. Tolstojaus) g. 6 nr. Tif. 23727. 3144(25)

Pirkis gerą radio aparatą. Pagaudau „Telefunken“ arba „Blaupunkt“. Skambinti telef. 25948. Nuo 18.30—20. 3615(1)

Dantų gydytoja
ELENA KEPSIENĖ

persikėlė į Laisvės Alėja 10, bt. 4. Priima pacientus 10—12 ir 17—19 val., išskyrus šventadienius. 3619(2)

Skubiai reikalingas vaikų vežimėlis ir veidrodis voniai.
Siūlyti „I Laisve“ A-jai Nr. 2950. 3608(3)

Parduodama vonia su dušu ir kraunais.
Vaizganto 6, bt. 1. Kreiptis nuo 16 val. 3614(1)

PRANEŠIMAS.
Davusieji taisyti laikrodžius ir plunksnakočius buv. artelei „Laikrodis“ Laisvės al. 40 nr., Savanorių prosp. 141 nr. ir Prezidento g-vė 3 nr., gali juos atsimiti darbo valandomis iki lapkričio mėn. 30 d. Prezidento g-vė 2 Nr. Telef. nr. 29698.
Likvidacinė komisija 3559(4)

Med. gydytojas
J. RUNKEVIČIUS,
vidaus, specialiai plaučių ligos, rentgeno peršvietimai ir nuotraukos, persikėlė į Maironio g-vė 23 Nr. Priiminėja ligonius kasdien nuo 10 iki 13 v. ir nuo 16 iki 19 v. 3469(11)

Pracėta šeštadienį pamečiau tarp Žemaičių — Savanorių prosp. odinę geltonos spalvos pirštinę. Už gerą atlyginimą prašau gražinti Dviračių Pat. D-vė Gedimino 21 (prieš Komendantūra). 3604(2)

Pamestas Elenos Čekanašvičiūtės vidaus pasas. Radusį prašau gražinti Kaunas, Kauko g-vė nr. 8-a, b. 1. 3612(1)

Pamestas vidaus pasas, atsargos liudijimas ir leidimas naktį vaikščioti Jono Liatlūio; radusį prašau gražinti Kaunas, Tilžės g-vė 63. 3609(1)

Dviem studentams reikalingas arčiau miesto centro kambarys su baldais. Kaina nesvarbu. Galima maisto produktams. Pranešti „I Laisve“ adm. dėl studento. 3529(3)

Med. sesuo nori gauti kambarį su baldais, apšildymu Senamiesčio centre. Skambinti 20561 (būdžiai) nuo 8—13.30 v. 3618(1)

Išnuomojamas kambarys be baldų su apšildymu — Nemuno g-vė Nr. 10, but. 1. 3611(1)

Po agronomų suvažiavimo

Dvi dienas trukęs agronomų suvažiavimas pasibaigė. Agronomai jau grįžo į savo veiklos vietas. Tačiau agronomai ne tuščiai buvo atvažiavę ir ne tuščiai grįžo. Lietuva žemės ūkio kraštas, reikalauja pasirūpinti ūkio reikalais iš anksto. Jei Lietuvos ūkininkai ir jų vadovai agronomai ir turi nemažą patyrimą žemės ūkio srityje, tai naujos aplinkybės, o iš dalies sugriautas ūkis, reikalauja bendro pasitarimo, specialios informacijos ir kita. Visa tai suvažiavime ir buvo padaryta, nemažai kreipiant dėmesio į ūkio atstatymą apskritai.

Tačiau vertinant agronomų atskiras specialybes ir technikos tezes, iškyla kai kurių bendrų pobūdžio klausimai. Iš pranešimų tenka padaryti išvadą, kad Lietuvos ūkininkai ūkio atstatymu, racionalizacija ir patys susirūpinę. Todėl suprantama, kodėl ir tos prievolės, pyliavos, yra pačių ūkininkų stropiai ir tiksliai vykdomos. Tiesa, suvažiavime buvo paraginimu, kad prievolių atžvilgiu ir toliau nebūtų ansleidimo. Reikia tikėtis, kad tokio ansleidimo nebus, tačiau savo vietoje ir patys agronomai turi gerai sekti ūkininkų prievolių pajėgumo koeficientą. Suvažiavime, ypač iš valdžios atstovų pusės buvo pabrėžta vienas teisingas pradės, kad prievolių nepakenktų tolimesniai ūkiui. Pvz., labai ryškiai pabrėžta, kad veisliniai gyvuliai, atėities ūkio išėkliai, nenuėity mėsa. O taip pat ir kitos prievolės reikalauja dėmesio, kad laukai nebūtų palikti neapsėti. Be abejo, visa tai kruopščiai tenka sekti vietos agronomų palaikant ryšius su ūkio laiku nurodant ir viską savo veiklos rate žinant.

Netenka priminti, kad drange Lietuvos ūkininkai iškyla bendras ūkio racionalizacijos arba ūkio gaminių klausimas. Su didesniu žemės ūkio gamybos plotu yra susijęs lauku sausinimas, drenažas, kuris suvažiavime buvo iškeltas ir pabrėžtas. Be abejo, kad tas klausimas laukia savo sezono. Tačiau ūkio reikalingiausių gaminių propaganda jau dabar turi būti išleista. Tai vėl labiausia tenka atsižvelgti į vietos aplinkybes, į žemės rūšį, pagaliau, ir bendrą geografinę vietą, kurioje ūkis yra. Juk ne visos vietos ir dirvos vienodu aplinkybių. Visa tai reikia taip pat racionalizuoti. Be abejo, kad tas klausimas nebus užmirštas nei vietoje, nei centre. Pagaliau, reikalinga susirūpinti bendrą propagandą, kad žemė būtų taupoma, t. y., kad visi plotai, ploteliai būtų racionaliai išnaudoti. Kur tik ūkininko akis mato žemės sklypą, nors ir nedidelį kiekio, visa tai negali būti palikta tuščia, nendrinbta, neužsėta.

Agronomų suvažiavimas pabrėžė dar vieną mintį, tiesa, jau iš ankščiau žinoma. Tai derliaus šventės sutvarkymas, kuri, reikia pasakyti, visai nebetoli. Tačiau ir čia reikia rūpėsio, kad viskas eity tvarkingai ir kad derliaus šventės nuotaika ir išpūdziai būtų kuogeriausi. Derliaus šventės bendras bruožas, tai savo žemės didelė meilė. Derlius ne tik žemės išdava, bet taip pat žmogaus darbo bendras vainikas. Tačiau didžiausias čia pirmenybės vis dėlto atitenka motinai žemei. Drauge su ta meile, reiškiamas ir džiaugsmas ir viešas išpūdzis. Šventė atsilankoma tik su tautiniais drabužiais pasipuošus. Jau dabar galima išvaizduoti visą spalvų mirgesį. Lietuvių tautiniai drabužiai, ypač moterų, labai įvairūs. Pvz. Telšių apylinkės moterys vienaip išryškino, pasakytume, standartizavo savo tautinį, išėiginį drabužį, bet štai Alytaus, vėl kitaip išpuošė. Tas klausimas, be abejo, ne tiek „agronomiškas“, tačiau ir jį taip pat reikia kreipti dėmesį. Be to, reikia žiūrėti, kad ir vietoje derliaus šventė būtų gražiai sutvarkyta ir kad drauge su tautine garbe gražiai praeity.

Nuo Kerčės idealus kelias į Kaukazą

Reicho ministerio dr. Goebbels straipsnis apie žydus. Domimasi turkų vyriausybės krize

Po paskutinės Fiurerio kalbos, kurioj žydų klausimas buvo vėl suaktualintas, vokiečių spauda tam klausimui skiria daug vietos. Savaitraštis „Das Reich“ apie tai išdėjo propagandos ministerio Dr. Goebbels vedamąjį straipsnį „Žydai yra kalti“. Ministeris Dr. Goebbels sako, kad šio karo ir jo plitimo kaltininkai yra žydai; kur bebūtų, jie yra Reicho priešai. „Su žydais kova tegali eiti pagal dėsnį: akis už akį, dantis už dantį“, sako Dr. Goebbels. Vokiečiai negalį rodyti nė kokio galestingumo žydams, ir autorius smarkiai baratuos naivius ir sentimentalius „vokiečių Mikelius“, kurie žydams emė rodyti gailėsčio. Kovoje prieš žydiją vokiečiai jau nebegalį padaryti žingsnio atgal, nes jei Vokietija karą pralaimėtų, tada pasirodytų visas žydų kerštas. Dabar jau jie, kaip, pvz., Kaufmannas iš New Yorko, svajoja apie vokiečių sterilizavimą. Savo išvadžiojimius Dr. Goebbels suglaudžia į šiuos punktus:

1. Žydai yra vokiečių pražūtis. Jie tą karą pradėjo ir siekia sunaikinti Reichą ir vokiečių tautą.
2. Kiekvienas žydas yra užkietėjęs vokiečių tautos priešas.
3. Kiekvienas vokiečių karys, žuves šiame kare, žuva žydų kaltės sąskaiton. Žydai turi jį ant savo sąžinės ir privalo už tai sumokėti. Kas nešioja žydišką žvaigždę, tas atžymimas kaip vokiečių tautos priešas. Tie, kurie su tokiau palaki santykius, turi būti traktuojami kaip žydai.

Toliau sakoma, kad Reicho vyriausybė turi valstybės saugumo sumetimais kuo greičiausiai baigti su žydais.

Amerikos kongreso nutarimas,

(Mūsų korespondento telefoninis praneš. iš Berlyno

pakeičias neutralumo įstatymą ta prasme, kad Jungt. Valstybių laivai bus apginkluoti ir galės būti siundiami į karaujančių šalių uostus, Vokietijai nebuvo staigmena: čia to ir laukta. Todėl čia pasitenkinama pažymėjimu, kad tas svarbus nutarimas, nepaisant Roosevelto spaudimo, priimtas labai maža dauguma. Tatai rodą, kad Amerikos visuomenė nusistačiusi prieš karą.

Wilhelmstrassės kalbėtojas pažymėjo, kad Vokietija, vesdama apsigynimo karą, būsianti priversta skandinti Jungtinių Valstybių laivus, kurie gabens ginklus Vokietijos priešams. Konflikto, kaip čia spėjama, nebūsią išvengta.

„Deutsche Allgemeine Zeitung“ korespondentas iš New Yorko praneša, kad praktiškai Amerikos prekybos laivai buvę apginkluoti dar prieš kongreso nuitarimą. Būdinga, kad apginkluoti ir Australijos prekybos laivai, plaukioją Ramiajame vandenyne; vokiečiai tai laiko grasinimu japonams. Apskritai, laukiama svarbių Japonijos sprendimų. Japonija priklauso trijų valstybių paktui, kuris numato, kad Amerikai vieną iš tų šalių užpuolus kitos privalo paskelbti karą Amerikai. Vakar, sekmadienį, atidaryta nepaprasta japonų parlamento sesija, bet japonai savo sprendimuose labai atsargūs ir daro visa karui su Jungt. Valstybėmis išvengti. Šiandien nepaprastis japonų ambasadorius Kuruso pradeda Vašingtone pasitarimus su Cordell Hulliu.

Vokiečių militarinis kalbėtojas propagandos ministerijoje, kalbėdamas apie operacijas Krime, pa-

žymėjo, kad kelias nuo Kerčės yra idealus kelias į Kaukazą. Aplamai, vis daugiau imama rašyti ir kalbėti apie galimus karo veiksmus Kaukaze. „Danziger Vorposten“ laikraštyje vienas vokiečių generolas paskelbė straipsnį, pavadintą „Turkija ir Kaukazo sritis“. Straipsnyje primenama, kaip po Lietuvos Brastos taikos 1918 m., turkams anglus išvijus iš Kaukazo, von Hindenburg planavęs žygi per Afganistaną į Indiją, kad suduotų anglams smūgį jų jautriausioj vietoj. Nors bendra ano meto padėtis neleido to plano įvykdyti, bet jis ir šiandien esąs aktualus, nes 1918 metų ir dabartinė padėtis turi daug bendra. Ryšium su visu tuo daug reikšmės teikiama Turkijos vyriausybės krizei. Wilhelmstrassės kalbėtojas pasakė, kad turkų kabineto krizė neturinti užsienio politikos aspekto, bet nepaslaptis, kad kandidatais į naujuosius Turkijos užsienio reikalų ministerius mini-

mi du asmenys: dabartinis turkų ambasadorius Berlyne ir ambasadorius Londone. Turkijai pagaliau reikią apsispręsti, ir tai galį atėiti su eventualiomis karo operacijomis Kaukaze, nuo kurių negali nuošaliai likti ir anglai, įsistiprinę Irane, Irake ir Sirijoje. Būdinga, kad ir Bulgarijos karo ministeris vakykštėje savo kalboje prileido galimumą, jog Bulgarijai galį tekti įsitraukti į karą.

Marianopolj, Jungt. Valstybėse, įvyko A.L.R.K. Fed-jos didelis kongresas. Plačią paskaitą apie Lietuvą skaitė prof. K. Pakštas. Kongresas parodė didelį susirūpinimą bolševikų teroro ir karo aukom's Lietuvoje bei ištremtaisiais į Sov. Rusijos gilumą. Išrinkta speciali šešių asmenų komisija, kuriai pavesta suorganizuoti savarankų šelpimo fondą ir tuo reikalu visų Amerikos lietuvių tarpe sukelti didelį vajų. Be to, nutarta suauksti pasaulio lietuvių kongresą. Priimta visa eilė kitų svarbių rezoliucijų.

Dr. P. A.

Į Hongkongą atvyko Kanados kariuomenė

ŠANHAJUS. Hongkongo radijas paskelbė, kad ten atvyko Kanados kariuomenė. Jos tarpe esama ir amerikiečių. Taj esąs pirmas įvykis, kad imperijos kariuomenė atvyksta į Hongkongą. Per kalbas buvo pareikšta, kad Hongkongas yra galutiniai įtrauktas į „gynimosi Tolimuose Rytuose“ sistemą.

KANTONAS. Gautomis iš Delhio patikimomis žiniomis, Indijos vyriausybė šeštadienį pranešė, kad be specialaus leidimo draudžiama eks-

portuoti iš Indijos kviečius į bet kurį kraštą, išskyrus Britų imperiją. Tuo uždraudimo priežastis nebuvo nurodyta.

AMSTERDAMAS. Kaip Reuteris praneša, Anglijos maitinimo ministerija pranešė, kad lapkričio 9 dienos rytą Londono šiaurės vakarų pastatuose, kuriuose maitinimo ministerija turėjo savo maisto gaminių sandėlius, kilo gaisras. Manoma, kad gaisras kilo dėl padegimo. Valdžios organai įvykį tiria.

Anordnung über die Gestaltung der Arbeitsverhältnisse

In einer Zeit, in der ganz Europa unter der Führung des Grossdeutschen Reiches einen gigantischen Kampf gegen den Bolschewismus führt, müssen alle Arbeitskräfte der Heimat auf dieses eine grosse Ziel ausgerichtet und Massnahmen getroffen werden, die der Fortführung und siegreichen Beendigung dieses Kampfes dienen. Dabei ist es unumgänglich, dass auch Anordnungen ergehen, die im öffentlichen und privaten Leben Einschränkungen zur Folge haben.

Wie Feststellungen ergeben haben, werden Arbeitskräfte in erheblichen Umfang mit nicht vordringlichen Arbeiten beschäftigt, während andererseits für kriegs- und lebenswichtige Vorhaben der Kräftebedarf nicht gedeckt werden kann. Zur Regelung des Einsatzes von Arbeitskräften nach diesen übergeordneten Gesichtspunkten und unter Berücksichtigung ihrer Kenntnisse und Fähigkeiten ordne ich folgendes an:

ABSCHNITT I Lösung von Arbeitsverhältnissen.

§ 1 Betriebsführer, Arbeiter, Angestellte, Lehrlinge und Praktikanten dürfen ein bestehendes Arbeitsverhältnis nur mit vorheriger Zustimmung des Arbeitsamtes kündigen.

Kündigungen ohne diese Zustimmung sind rechtsunwirksam; in besonderen Ausnahmefällen kann das Arbeitsamt innerhalb von drei Tagen nachträglich zustimmen.

Die Zustimmung gemäss § 1 ist nicht erforderlich:

1. wenn sich die Vertragsstelle über die Lösung des Arbeitsverhältnisses einig sind; es sei denn, dass es sich um Betriebsführer oder leitende Angestellte handelt,
2. wenn dem Betrieb die Genehmigung zu Entlassungen gemäss § 3 der Verordnung zur Regelung des Arbeitseinsatzes des Reichskommissar für das Ostland vom 15. 8. 1941 erteilt ist,
3. bei von vornherein befristeten Arbeitsverhältnissen.

Lösungen von Arbeitsverhältnissen leitender Angestellten, die nach dem 15. 8. 1941 erfolgt sind, werden auf schriftlichen Antrag des Betroffenen durch das Arbeitsamt überprüft. Unbeschadet dieser persönlichen Anträge sind von den Verwaltungen und Betrieben (Trusts usw.) alle seit diesem Tage erfolgten Kündigungen leitender Angestellten dem Arbeitsamt zu melden.

Diese Anträge sind bis zum 25. 11. 1941 dem Arbeitsamt einzureichen.

ABSCHNITT II Meldepflicht.

§ 4 Alle Personen, deren bisheriges Arbeitsverhältnis beendet ist, haben sich unverzüglich beim Arbeitsamt des letzten Wohnortes oder des gewöhnlichen Aufenthaltsortes unter Vorlage einer Entlassungsbescheinigung ihres bisherigen Betriebsführer persönlich zu melden.

ABSCHNITT III Einstellung von Arbeitskräften.

§ 5 Private und öffentliche Betriebe, Dienststellen und Verwaltungen aller Art sowie Haushaltungen dürfen Arbeitskräfte nur einstellen, wenn eine Zuweisung oder Zustimmung durch das Arbeitsamt vorliegt.

Die Einstellung in Betriebe der Land- und Forstwirtschaft kann ohne Zustimmung des Arbeitsamtes erfolgen; die Einstellung ist jedoch durch den Betriebsführer schriftlich oder mündlich binnen drei Tagen dem Arbeitsamt unter Angabe von Name, Vorname, Geburtsdatum, Wohnort, Tätigkeit im Betrieb und bisheriger Tätigkeit anzuzeigen.

ABSCHNITT IV Strafbestimmung.

§ 6 Wer dieser Anordnung zuwiderhandelt oder sie umgeht, oder wer seine Beschäftigung vor rechtmässiger Lösung des Arbeitsverhältnisses aufgibt, wird durch polizeiliche Strafverfügung mit Freiheitsstrafe bis zu 6 Wochen oder Geldstrafe bis zu 1.000 RM., für den Fall, dass diese nicht beigegeben werden kann, ersatzweise mit einer Freiheitsstrafe bis zu 6 Wochen bestraft.

Für den Erlass der Strafverfügung ist zuständig der Gebietskommissar, in dessen Bezirk die Straftat begangen ist, wie auch derjenige, in dessen Bezirk sich der Täter aufhält oder ergriffen wird.

Die Bestrafung erfolgt auf Antrag des Leiters des Arbeitsamtes, in dessen Bezirk die Straftat begangen ist.

ABSCHNITT V

§ 7 Diese Anordnung ergeht vorbehaltlich einer abschliessenden Regelung der Arbeitsverhältnisse und tritt mit dem heutigen Tage in Kraft. Kauen, den 15. November 1941.

Der Generalkommissar in Kauen
In Auftrage
gez. NABERSBERG

Potvarkis dėl darbo santykių nustatymo

Tuo metu, kai visa Europa, vadovaujant didžiosios Vokietijos Reichui veda milžinišką kovą prieš bolševizmą, visos tėvynės darbo jėgos turi būti nukreiptos į tą didįjį tikslą, ir turi būti imtasi priemonių, kurios padės tą kovą tęsti ir baigti pergale. Būtinai reikalinga, kad būtų leidžiami potvarkiai, kurie inė suvaržymų į viešą ir privatų gyvenimą.

Buvo nustatyta, kad daug darbo pajėgų dirba nebūtinus darbus, tuo tarpu kai karo ir gyvenimo būtiniais reikalams stinga darbo pajėgų. Darbo pajėgų paskirstymui sutvarkyti, atsižvelgiant į šiuos aukščiausiuosius tikslus ir atsižvelgiant į turimas žinias ir gabumus, aš įsakau štai ką:

I DALIS darbo santykių nutraukimas

§ 1 Įmonių vedėjai, darbininkai, tarnautojai, mokiniai ir praktikantai gali nuo savo darbo santykių atsiskirti, tik gavus prieš tai darbo biuro sutikimą.

Atsiskaymai be tokio sutikimo yra neteisėti. Ypatingais išimtiniais atsitikimais darbo biuras gali per tris dienas po atssakymo jam pritarti.

§ 2 Paragrafe I nurodyto sutikimo nebuvus reikalaujama:

1. Jei susitarusios šalys sutinka nutraukti darbo santykį; tuo atveju, jei sutinka įmonės vedėjas ar vadovaujantieji tarnautojai,
2. jei imonei yra duotas leidimas atleidinoti darbininkus pagal Potvarkio darbo jėgų panaudojimo reikalu, kurį Reicho komisaras Rytų Kraštui yra paskelbęs 1941 m. rugpiūčio 8 d., paragrafa 3,
3. jei darbo santykis buvo iš anksto riboto laiko.

§ 3 Vadovaujančiųjų tarnautojų darbo santykių nutraukimui, įvykė po 1941 metų rugpiūčio 15 d., palleistajam pateikus raštu pareiškimą, bus darbo biuro persvarstyti. Be šitu asmeninių pareiškimų įstaigos ir įmonės (trestai ir pan.) turi pranešti darbo biuru apie visus nuo tos dienos įvykusius vadovaujančiųjų tarnautojų atleidimus.

Šitie pareiškimai turi būti įteikti darbo biuru iki 1941 metų lapkričio 25 d.

II DALIS Išregistravimo prievolė

§ 4

Visi asmenys, kurių ligišiolinis darbo santykis yra pasibaigęs, turi tuoj patys asmeniškai nuvykti įsiregistruoti savo paskutinės gyvenamosios vietos ar jų nuolatinio buvimo vietos darbo biure, pateikiant savo ligišiolinės įmonės vedėjo išduotą atleidimo liudijimą.

III DALIS Darbinių samdymas

§ 5

Privacios ir viešos įmonės, įvairios įstaigos ir administraciniai organai, lygiai taip pat namų ūkiai gali samdytis darbininkus tik gavę darbo biuro nurodymą ar sutikimą.

Žemės ūkio ir miškų ūkio darbams darbininkai gali būti samdomi be darbo biuro sutikimo; tačiau, įmonės vedėjas turi trijų dienų bėgyje apie tai raštu ar žodžiu pranešti darbo biuru, nurodant pasamdytojo pavardę, vardą, gimimo datą, gyvenamąją vietą, jo darbą įmonėje ir ligišiolinį darbą.

IV DALIS Baudžiamasis nuostatas

§ 6

Kas elgtųsi priešingai šiam potvarkiui ar jį apeitų, ar kas nuo savo darbo atsiskaytu prieš teisėtą darbo santykio nutraukimą, bus policijos organu nubaustas laisvės atėmimu iki šešių savaičių ar pinigine bauda iki 1.000 RM., o jei pinigine bauda negalėtu būti išreikalauta, tai jos vietoje laisvės atėmimu iki šešių savaičių.

Nubausti gali įsakyti srities komisaras, kurio srityje įvyko nusikaltimas, o taip pat komisaras tos srities, kurioje kaltininkas yra apsigyvenęs ar buvo sugautas.

Baudžiama, pasiūlius vedėjų darbo biuro, kurio srityje nusikaltimas įvyko.

V DALIS

§ 7

Šis potvarkis skelbiamas laikinai, kol bus galutiniai sutvarkyti darbo santykiai ir įsigalioja nuo šios dienos. Kaunas, 1941 m. lapkričio 15 d.

Generalinio Komisarо Kaune pavadamas
(pas.) NABERSBERG